

Offisersbladet

TIDSSKRIFT FOR BEFALET'S FELLESGRANNSKAP

04/2025

**Styrker HV
i Finnmark**

SIDE 22

**Ser Russland
fra innsiden**

SIDE 40

**Nærkamp i
operasjoner**

SIDE 72

Tema: Finnmarksbrigaden

**«Det er bedre å
forsvare det vi har
enn å vinne tilbake
det vi har mistet.»**

John Olav Fuglem, sjef for Finnmarksbrigaden

Nordic industry network capacity in partnership with BAE Systems Hägglunds meeting increased demand in uncertain times.

CV90 Infantry Fighting Vehicle

Combat proven, interoperable and relevant through incremental upgrades within the CV90 Club. Security of supply through sustainable industrial cooperation and common configuration enabling training and operational benefits. Ready for follow on production for Nordic needs.

17 variants, chosen by 10 nations. Thank you for putting your trust in us!

baesystems.com/CV90

CV90 USER CLUB

BAE SYSTEMS

Fremtidens minerydding er helautomatisk

Eelumes integrerte USV-AUV-løsning gir komplett minejakt i én og samme operasjon, fra deteksjon og klassifisering til visuell identifikasjon. Systemet er utviklet og produsert i Norge.

Det er optimalisert for krevende forhold og er en gamechanger innen operasjoner under vann. Det gjør jobben raskt, presist og kostnadseffektivt, uten behov for ROV, dykkere eller tradisjonell minesveip.

Eelumes leddede manøvrering gjør at AUV-en kan operere tett på objekter, selv i kupert og komplekse terreng, og ta detaljerte nærbilder. Med valgfri hyperspektral sensor (UHI) får man enda bedre evne til å identifisere objekter kamuflert i terrenget.

contact@eelume.com

- + **Komplett minejakt i én operasjon**

Deteksjon, klassifisering og identifisering
– autonomt og effektivt

- + **Presis visuell identifikasjon**

Opererer tett på objektet og eliminerer behovet for ROV og dykkere

- + **Hyperspektral analyse (UHI)**

Avdekker skjulte eller kamuflerte objekter

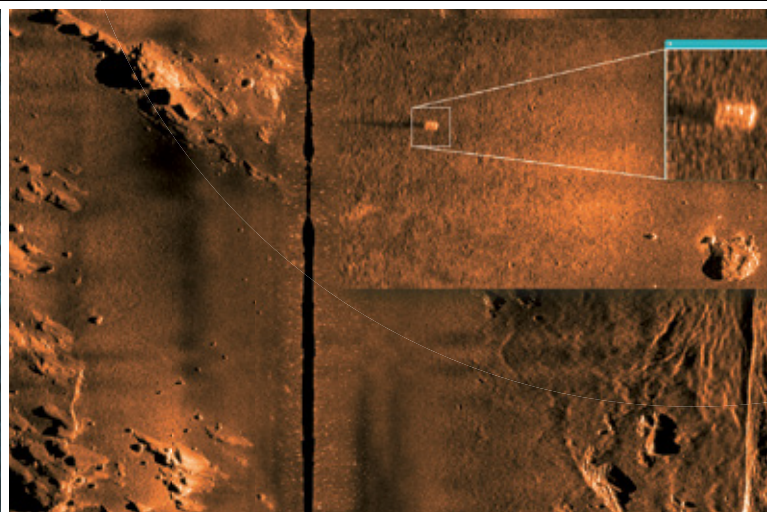
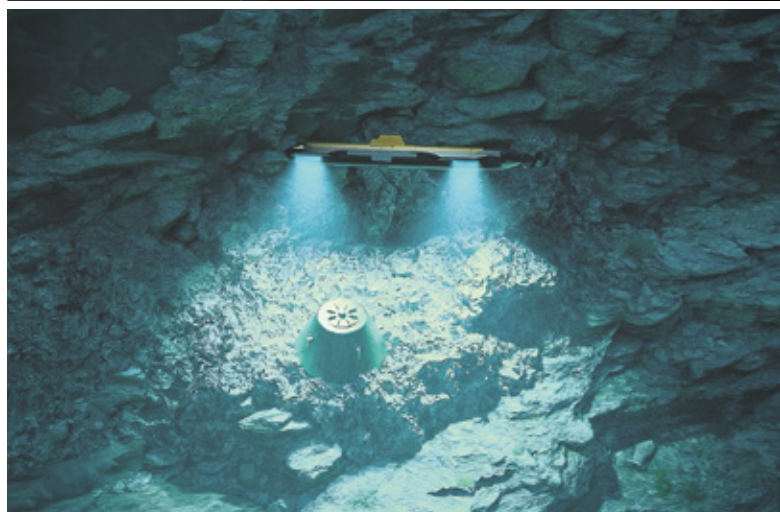
- + **Endringsdeteksjon og ATR**

Automatisk målklassifisering og gjenkjenning i sanntid

- + **1/10 av kostnaden.**

100 % kapasitet.

Autonom MCM-løsning uten kompromiss

BFO

Postboks 501 Sentrum
0105 Oslo
Telefon: 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no

Offisersbladets tilsynskomiteé

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til
tilsynskomiteen@bfo.no og
oyvind.olsen@bfo.no

Utgiver

Dag Stutlien, leder BFO

Ansvarlig Redaktør

Øyvind Førland Olsen

Redaksjon og

abonnementsavdeling

Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 20
E-post: mona.audne@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

Annonsealg

E-post: offisersbladet@bfo.no
Mobil: 480 91 607

Grafisk produksjon

Design: Erlend Lans Pedersen,
Mediamania.no
Trykk: Ålgård Offset
Bilder: Hvis ikke annet er oppgitt, er
bildene tatt av Forsvaret.

Forsidefoto:

Øyvind Førland Olsen

Redaksjonen avsluttet:

24. november 2025

(Bekreftet opplag 2. halvår 2022: 11.050)

Offisersbladet nr. 1 2026

kommer ut i mars

Materiellfrist er 23. februar

En helt nødvendig vekst

«**F**or alt vi har. Og alt vi er». Slagordet til Forsvaret som ble lansert 2012 og kampanjene som fulgte, ble av de som driver med å bygge merkevare ansett for å være en suksess. Målet var blant annet å styrke Forsvarets omdømme og styrke rekrutteringen. Kampanjene skulle underbygge vår evne til å forsvare hele landet, våre verdier, vår frihet og «alt vi har».

Det var en forpliktelse som høres flott ut. Samtidig ga det ikke et helt riktig bilde av hva Forsvaret faktisk var i stand til. Forsvaret var fortsatt tungt til stede i Afghanistan, og deltaker i en stadig mer omdiskutert operasjon. På hjemmebane ble Forsvaret mindre, evnen til å holde ut svekket, slitassen på personellet større og kravet om omstilling mer presserende.

Det kostet å delta i utlandet, og det var et tegn på at Forsvaret var lite.

I løpet av de siste årene har operasjoner langt vekk, blitt erstattet med en mer presserende oppgave. Politikerne har besluttet å ta Forsvaret tilbake, og flytte

tyngdepunktet mot våre egne nærområder. Satsingen skjer til sjøs, i lufta og ikke minst på land. Hæren står overfor en storstilt vekst på flere tusen ansatte og vernepliktige i årene framover.

Hæren går fra én brigade til tre.

I denne utgaven har vi besøkt Finnmarksbrigaden og sett nærmere på den forestående oppbemanningen. I tillegg til å overvåke og ivareta norsk suverenitet i hele fylket, skal brigaden være en tett samarbeidspartner med de allierte hærstyrkene i Finland og Sverige. Brigaden skal beskytte Finnmark og spesialisere seg på krigføring helt i nord, og den skal være skodd for et bredt spekter av trusler.

Bakteppet for styrkingen av Hæren, er et Russland som har gått til angrep mot et naboland. Selv om krigen i Ukraina vil ta slutt, er det langt fra sikkert at freden senker seg over Europa. De russiske soldatene som har blitt beordret fra den norsk-russiske grensen til Ukraina, kommer til å bli erstattet med nye.

Det er sjef for Finnmarksbrigaden

John Olav Fuglem tydelig på. Like klar er han på at hver eneste kvadratmeter av Finnmark må beskyttes.

Har du folk i et område så er det vårt land. Jeg vet ikke hva man skal si om den perioden vi vurderte å trekke oss bakover. Det var ikke bra. Jeg er i hvert fall veldig klar, og vi er klare på grensa, sier Fuglem i denne utgaven før han fortsetter:

Hvis du ser til Ukraina, er det veldig vanskelig å ta tilbake et landområde du har mistet. Vi må forsvare det vi har og faktisk være villige til å gjøre det, og vi må være tydelige på det også. Krigshistorien har vist at hvis du gir fra deg noe da får du det ikke tilbake.

Han forteller om veksten brigaden står overfor. Fra rundt 300 ansatte og 900

soldater i førstegangstjenesten, skal brigaden vokse med minst det dobbelte i løpet av noen år. I tillegg skal de ble tilført flere våpenplattformer og avdelinger til å løse flere mulige trusler, fra grensekrenkelser til invasjon.

Selv om mange ventet utålmodig på resultatene av

styrkingen av Forsvaret, er veksten allerede i gang i nord. Det er helt nødvendig – ikke på grunn av vi står overfor et nært forestående militært angrep, men fordi handling betyr mer enn ord. Styrkingen av Forsvaret i nord har en psykologisk dimensjon for å forhindre angrep ved å vise tilstedeværelse. Det viser en intensjon og vilje til å forsvare det som er norsk. Det skaper også tillit i en landsdel hvor historien om okkupasjon sitter i sjelen.

Oppbyggingen av Hæren med et tydelig fotavtrykk i Finnmark styrker troen på at Forsvaret følger sitt eget slagord.

«For alt vi har. Og alt vi er».

Øyvind Førland Olsen
REDAKTØR

INNHold

04/2025

Finnmarksbrigaden: – Vi må stå støtt

Brigadesjef John Olav Fuglem varslar en sterkere forsvar av Finnmark: – Hvis du ser til Ukraina, er det veldig vanskelig å ta tilbake landområder du har mistet.

SIDE 12

SAGT I DETTE BLADET

«Vi må forsvare det vi har og faktisk være villige til å gjøre det, og vi må være tydelige på det også. Krigshistorien har vist at hvis du gir fra deg noe, da får du det ikke tilbake.»

BRIGADER JOHN OLAV FUGLEM

FASTE SPALTER

Internasjonale nyheter	10
Hva skjer medlemssider	45
Pensjonsbrev	62
Brytepunktet	72
Nye podkast-episoder	78
Offisersquizen	84
Skråblikk på Forsvaret	86

REPORTASJER

Finnmarksbrigaden: – Vi må stå støtt	12
Styrker Forsvaret i Finnmark	22
Flyttet til Lakselv	30
Hva er det viktigste for Forsvaret?	34
Skriver om Russland fra innsiden	40

DINE SIDER

VIKTIG FOR
DEG SOM
MEDLEM

SIDE 45–66

HV styrker Forsvaret av Finnmark

Utdanningskompaniet skal bidra til et generasjonsskifte blant HV-soldatene i Finnmark.

SIDE 22

Flyttet til Lakselv

Sigurd Einang var lei av å bruke flere dager i året på å pendle til jobben. Løsningen ble flytte til Lakselv med hund og samboer.

SIDE 30

Voksesmerter i Forsvaret

Etter mange år med innstramming og nedbemanning skal vi endelig vokse igjen, skriver Amanda Bergh Schjelderup.

SIDE 86

HENSOLDT strengthens air defence with multiple radar systems

Supporting the **European Sky Shield Initiative** and armed forces worldwide, **HENSOLDT** modernises sensor capabilities with state-of-the-art radar systems. The **TRML-4D** radar sets new standards in mobility, interoperability, and precision. Proven in Ukraine, it delivers real-time air situational awareness and reliable target tracking using advanced AESA technology. Capable of identifying up to 1,500 targets within 250 km, **TRML-4D** provides unmatched performance against drones, missiles, rockets and aircraft. With **HENSOLDT's** software-defined defence approach, its capabilities continue to evolve — keeping skies secure today and tomorrow.

HENSOLDT – Innovations for a safer world

[www.hensoldt.net/
programs/essi-european-sky-shield-initiative](http://www.hensoldt.net/programs/essi-european-sky-shield-initiative)

HENSOLDT
Detect and Protect.

DINE SIDER

VIKTIG FOR DEG SOM MEDLEM

LØNNSOPPGJØRET 2025

Et godt oppgjør – men hva betyr det for deg som medlem?

SIDE 48

DOM STYRKER BFOs KRAV

Behov for bedre yrkesskade-dekning

SIDE 52

«God HR-praksis gjør Forsvaret til en seriøs og ansvarlig arbeidsgiver, noe som styrker rekruttering, reduserer turnover og øker motivasjonen blant ansatte.»

SIDE 54

Pensjon – rettferdighet og forutsigbarhet

Sagaen om pensjon fortsetter. Nå er det snart gått to måneder siden rapporten om hvilke tillegg som skal gi pensjonsopptjening ble oversendt til Forsvarsdepartementet. Status er nå som departementet selv sier: «For å sikre at en eventuell endret innberetning av tilleggene fra arbeidsgiver er i overensstemmelse av Statens pensjonskasses forståelse av lov- og avtaleverk knyttet til pensjon i staten, er rapporten i sin helhet sendt til SPK for en pensjonsfaglig gjennomgang. FD har tett dialog med AID og SPK om saken. SPK kan ikke konkret angi når gjennomgangen blir ferdigstilt, men har forsikret om at saken blir gitt prioritet. Forsvarsdepartementet vil informere nærmere om prosessen når det skjer ytterligere avklaringer».

BFO følger prosessen tett og gir tilbakemeldinger om at vi er svært utålmodige og at det må komme en endelig løsning på dette snarlig. Dere har ventet lenge og dere fortjener at det blir klart hva dere skal ha i pensjon når den tid kommer.

LØNNSOPPGJØRET 2025 – ET NØDVENDIG LØFT FOR FORSVARET

Årets lønnsoppgjør i staten har vært preget av krevende forhandlinger, men endte med enighet mellom partene. Rammen for oppgjøret er 4,4 prosent, i tråd med frontfaget og den økonomiske situasjonen i Norge. For BFOs medlemmer betyr dette konkrete endringer fra 1. mai 2025, med både generelle tillegg og lokale forhandlinger. For gruppe-1 offiserer er det oppnådd enighet om en 4,4 prosent økning, og minstelønn er fastsatt for Oberst/Kommandør og Brigader/Flaggkommandør. Alle øvrige medlemmer i Forsvaret fikk 1,05 prosent sentralt og minimum 3,55 prosent i det lokale oppgjøret.

De lokale forhandlingene er også ferdige og BFO er godt fornøyd med resultatet. Det er sikret at alle får en lønnsøkning og vi har kommet godt ut av årets oppgjør.

Opgjøret i 2025 var et mellomoppgjør, der det kun forhandles om økonomi, og ikke om ordlyden i hovedtariffavtalene.

I 2026 er det hovedoppgjør og det er knyttet spenning til hvordan innretningen blir for det kommende oppgjøret. BFO er allerede i gang med forberedelser

slik at vi stiller godt rustet når oppgjøret starter.

FORSVARSBUDSJETT 2026 OG LANGTIDSPLANEN – ROBUST SATSING, MEN FORTSATT UTFORDRINGER

Regjeringen har lagt frem et rekordstort forsvarsbudsjett for 2026, med en totalramme på 180 milliarder kroner. En betydelig del av dette går til støtte for Ukraina, mens det norske Forsvaret får om lag 112 milliarder kroner – en økning fra året før og i tråd med den opptrapningen som er forankret i langtidsplanen vedtatt av Stortinget.

Samtidig står Forsvaret overfor betydelige utfordringer. Driftsbudsjettet er stramt, og økt bemanning kan presse ressursene ytterligere. Etter flere tiår med omstilling er det nå behov for investeringer i ny teknologi fremfor ytterligere kutt. Selv om materielldrift, vedlikehold og reservedeler får økte rammer, skaper prisvekst og lange ledetider på militært utstyr usikkerhet rundt om Forsvaret får det de trenger, når de trenger det.

I høringen på Stortinget har BFO vært tydelige på at det er nødvendig å fjerne gamle innspæringskrav, styrke budsjettet for å ivareta pensjonsforpliktelser og sikre rekruttering og geografisk mobilitet gjennom lønns- og insentivprosjekter. Det må satses på tilfredsstillende bolig og kvarter for personell, styrking av utdanningsinstitusjoner, og et driftsbudsjett som ikke hemmer operativ drift eller omstilling. Videre må kompetansebygging og trening prioriteres, og det må settes av midler til å utløse opsjoner i anskaffelseskontrakter for rask og gunstig anskaffelse. Til slutt må det sikres at den planlagte personelloppbyggingen ikke hindres av manglende materiell, utstyr eller bekledning.

Og helt til slutt, selv om det er tidlig enda, så ønsker jeg dere en riktig god jul når den tid kommer.

Dag Stutlien
LEDER BFO

MARITIME PARTNER

SHARP HANDLING SOFT RIDING

PRECISION CONTROL AT ANY SPEED

25
SJØBJØRN

MARITIME PARTNER SJØBJØRN RANGE - DESIGNED, DEVELOPED AND ASSEMBLED IN NORWAY

25
SJØBJØRN

38
SJØBJØRN

43
SJØBJØRN

60
SJØBJØRN

71
SJØBJØRN

MARITIME PARTNER AS | BREIVIKA INDUSTRIVEG 65 | 6018 ÅLESUND | WWW.MARITIME-PARTNER.COM

AGILITY MEETS AUTHORITY

RESPONSIVE VESSEL FOR RAPID MANOEUVERS

38
SJØBJØRN

Pakistan slo India

I løpet av 7. mai i år utkjempet minst 72 indiske og 42 pakistanske kampfly en intens 52 minutters luftkamp, men bare forholdsvis få av flyene krysset nabolandets grenser. Kan dette gjenta seg i nord, med kampfly eller droner eller begge deler?

■ Rapportene tyder overbevisende på at pakistanerne vant, og skjøt ned syv indiske kampfly. Hovedårsaken var trolig meget innovative pakistanske kapasiteter og tak-tikk, inkludert langtrekkende kinesiske PL-15E luftkampmissiler, pakistansk-utviklet satelitt ISR (Intelligence, Surveillance, Reconnaissance) og SATCOM (satelittsamband). Hypersoniske, langtrekkende CM-AGK lufttilbakke missiler, mot blant annet Indias langtrekkende russisk-bygde S-400 missilluftvern, spilte også inn.

Da det hele var over hadde pakistanerne skutt ned fire fransk-bygde Rafale EH og en Mirage 2000H, en russisk-bygd Sukhoi Su-30MKI Flanker og en Mig-29UPG Fulcrum, samt en israelsk-bygd Heron Mk 2 drone.

MULTIDOMENE-SYSTEM

Alt karakteriseres som resultat av et integrert multi-domene system drevet frem av det pakistanske flyvåpenets sjef siden 2021, Air Chief Marshal Zaheer Ahmed Baber Sidhu.

Han vil snakke om en fusjon av space, cyber, EW (Electronic Warfare, altså EK) og våpen, der «alle cockpit'er» får det «Recognized Air Picture» (oversikt over alt av luftfartøy, red. anm.) flyger og systemoperatører trenger. Blant systemoperatørene nevnes besetningen i Pakistans svensk-bygde Erieye flygende kontroll- og varsling. Dette er forgjengeren til nye GlobalEye som blant annet Frankrike nå anskaffer, og Finland og Danmark vurderer.

Svenskene overfører nå gjenværende Erieye til Ukraina.

Det fremgår at pakistanerne hadde god nytte av sterke bakkebaserte og mobile EK-systemer. Pakistan hadde god oversikt over indiske forflytninger i dagene forut for 6-7. mai, blant annet ved fremskutt deployering av Rafale kampfly, og av S-400 missilluftvern.

LANGTREKKENDE MISSILER

Kampene 7. mai begynte med at indiske kampfly bombet ni pakistanske mål med israelske Spice 2000 presisjonsstyrte bomber. Dette var signalet til at pakistanske kampfly gikk over til offensive operasjoner. Det var da allerede åtte indiske kampflypakker, hver bestående av fire Su-30MKI Flanker, to Mirage 2000 og to Rafale, oppe ved grensen. Rafale'ne var bevæpnet med europeiske

langtrekkende MBDA Meteor luftkampmissiler og Flanker'ne med israelske Derby.

Pakistanerne hadde nå stor nytte av sine Erieye. De patruljerte trygt mer enn 400 kilometer fra grensen, men kunne likevel se indiske fly lenger borte og lavere nede enn det de indiske kampflyene kunne. Erieye operatørene allokerte målene til de pakistanske kampflyene. Pakistanerne hevder at de hadde bedre kontroll enn inderne, som hadde for mange fly i luften samtidig i forhold til antallet GCI'er (Ground Control Interceptors).

Pakistanerne hadde sine kinesisk-bygde J-10C og JF-17C kampfly i fremste linje, med kinesiske PL-15E langtrekkende og PL-10 kortere rekkevidde luftkampmissiler, og i annen rekke sine F-16C Block 52 med deres kortere rekkevidde AN/APG-68 radarer og AIM-120C AMRAAM luftkampmissiler.

OPPDAGET DET FOR SENT

Pakistanernes multi-domain kapasiteter gjorde det mulig å bryte de indiske kampflyenes datalink'er i det helt rette øyeblikk. Inderne fikk ikke brukt sine langtrekkende Meteor-luftkampmissiler, mens pakistanerne fikk avfyrt sine PL-15E før de indiske kampflyene oppdaget dem. Da de så dem var det for sent.

Rent taktisk medvirkende synes å ha vært at PL-15E er

I et stort luftslag mellom Pakistan og India, kom førstnevnte best ut, skriver John Berg. Her ser vi et indisk kampfly av type Rafale (Foto: Indian Air Force via Wikimedia Commons).

raskere og har noe lengre rekkevidde enn Meteor. Så vidt det fremgår, kom ikke inderne i posisjon til å avfyre en eneste Meteor. Pakistanerne tok kontroll over tre indiske satellitter og satte også raskt ut store deler av de indiske digitale nettverkene, og lammet blant annet jernbane, flyruter, banker og kraftforsyning.

Pakistanerne kunne legge ut meldinger på indiske CCTV kanaler. På pressekonferanser avspilte pakistanerne kommunikasjon, åpenbart under press på åpen kanal, i en indisk pakke med kodenavnet Godzilla 1-4, der flygerne hadde oppdaget at en Rafale var borte.

ØNSKER SVAR

Inderne avfyrt et antall Brahmos bakke-til-bakke ballistiske missiler, åpenbart med en viss effekt. Ubekreftet klarte pakistanerne å forstyrre styringen av noen av dem. Noen skal ha slått ned i Afghanistan.

Pakistanerne hevder også å ha skadet fire indiske kampfly. Inderne selv har vært noe vage i sine uttalelser. Vi kan imidlertid merke oss at sjefen for forsvarsstaben, general Anil Chaudan, har sagt: «Det viktige er ikke om kampfly ble skutt ned, men hvorfor de ble skutt ned. Antallet er ikke viktig.» Og: «Det positive er at vi er i stand til å forstå de taktiske feilgrepene, ...»

Kilde: Allan Warnes, *Air Forces Monthly*, oktober 2025)

Den som ikke henger med i dette kappløpet i luftrommet, vil gå på tap

AV LARS PEDER HAGA,
FØRSTEAMANUENSIS VED
LUFTKRIGSSKOLEN

Det er en krevende øvelse å få klarhet i nøyaktig hva som skjedde i luftslaget mellom pakistanske og indiske styrker i mai 2025. Både India og Pakistan er kjent for å pynte kraftig på sin egen versjon av slike episoder, og det er ingen uavhengig part som har innsikt i hva som foregår i lufta over grenseområdene. Åpne kilder kan bare levere fragmenterte data fra bakken, for eksempel med bilder av vrakrester fra fly og missiler som er falt ned. Allan Warnes har god tilgang til det pakistanske flyvåpenet, og det er deres versjon han forteller i *Air Forces Monthly*.

SER OG SKYTER FØRST

Likevel går det an å trekke noen forsiktige konklusjoner ut fra det som har kommet fram om hendelsen. Pakistan har satset på, og ser ut til å ha lyktes med å bygge et system for å kombinere sensordata fra ulike kilder, både flyvende og muligens rombaserte, og omsette dette til overlegen situasjonsforståelse som så blir delt ned til hvert enkelt fly. De har også anskaffet kinesiske kampfly og luftvernssystemer med langtrekkende missiler som de hevder å kunne lede inn mot mål med data fra andre plattformer, såkalt «cooperative engagement». Alt dette har gitt dem muligheten til å se først og skyte først med minimal mulighet for motstanderen til å oppfatte at han blir skutt på i tide, noe som vanligvis betyr at man vinner duellen i lufta.

FLERE UBESVARTE SPØRSMÅL

Justin Bronk har i en kommentar hos Royal United Services Institute pekt på en del spørsmål vi mangler svar på. En av tingene vi vet fra åpne kilder er at flere ueksploderte pakistanske missiler ble funnet på bakken inne på indiskkontrollert territorium. Dette tyder på at Pakistan avfyrt mange missiler, trolig i utkanten av engasjementsrekkevidden sin for å skyte ned de indiske flyene. Hvor stor suksessrate missilene hadde er dermed ukjent. Andre spørsmål som mangler svar er hvorvidt de indiske flyene hadde oppdaterte elektroniske krigføringssystemer, om de faktisk oppfattet at de ble skutt på, og om de i så fall gjennomførte unnvikende manøvre og brukte elektroniske forsvarsmidler.

UNDERVURDERTE PAKISTAN

Det er en rimelig hypotese at inderne ikke var forberedt på og undervurderte Pakistans tekniske og taktiske framskritt i perioden før slaget. Uansett leverte de våpen mot mål inne på pakistanskkontrollert territorium, så oppdraget ble delvis løst til tross for tap. En lite revolusjonerende konklusjon er at den som evner å bygge best situasjonsforståelse, dele denne og slik se først, skyte først og oppnå overraskelse vil ha en avgjørende fordel i en luftstrid.

Dette avhenger av flere faktorer enn bare de tekniske ytelsene til fly og missiler. For å lykkes trengs et helt system, som også virker på tvers av domener. Den som ikke henger med i dette kappløpet og i tillegg undervurderer utviklingen hos en motstander vil gå på tap. ■

– Jeg er vokst opp på gård der faren min var opptatt av å bygge stein for stein, sier John Olav Fuglem. Han er sjef i Finnmarksbrigaden.

– Vi må være villige til å stå støtt

Det er bedre å forsvare det vi har enn å vinne tilbake det vi har mistet, sier sjef for Finnmarksbrigaden John Olav Fuglem. »

TEKST & FOTO ØYVIND FØRLAND OLSEN

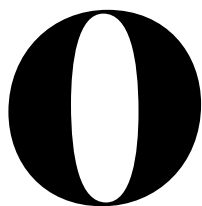

En soldat fra Kavalerieskadronen sikter seg inn på en stormpanservogn og «fyrer» av. Aktiviteten i Halkavarre skyte- og øvingsfelt er stor.

«I dag er vi 280 ansatte og rundt 900 inne til førstegangstjeneste. En brigade er på mellom 3000–5000 soldater. Hvis Finnmarksbrigaden blir slik vi tror, er vi nok nærmere fem tusen enn tre tusen.»

JOHN OLAV FUGLEM

Offisersbladet møter brigaderen i sjefsboligen like utenfor leirgjerdet til Porsangmoen leir. Det er hjemmebasen til 55-åringen, og et sted han kan koble av.

– Jeg er veldig heldig for å ha sjefsboligen her, og når jeg kommer hit sier jeg at «Nå skal jeg hjem». Det er godt å komme til et sted der du kan slappe av. Det hadde vært noe helt annet enn hvis det var en liten hybel med oransje gardiner og en sofa fra 1950-tallet, sier Fuglem ved det langstrakte kjøkkenbordet.

I sjefsboligen er det mer enn nok plass til å være vertskap for gjester som ønsker å vite mer om Finnmarksbrigaden

Det er likevel liten tid å sette seg ned for å hvile, forteller brigaderen.

Fuglem skal allerede ta et fly sørover grytidlig dagen etter.

STOLT BRIGADESJEF

Som sjef for en ny brigade, er det mye som må koordineres for at opptrappingen skal gå som planlagt. Han var én av fire søkere til stillingen som brigadesjef. Han hadde ikke ventet utfallet, men tror grunnen til at det ble nettopp ham, handler om totalbildet og erfaringen han har bygget over tid.

Fuglem har blant annet vært sjef for Etterrettingsbataljonen og G3 i Hæren (sjef operasjoner).

Han kom fra stillingen som fagleider kompetansestyring i Forsvarsstaben.

– Jeg er veldig stolt av at det var meg som det ble pekt på. Da jeg overtok etter Jørn Qviller (tidligere sjef for Finnmark landforsvar), satte jeg pris på at de allerede hadde en plan for framtiden. Den planen følger vi fortsatt.

– Så vil jeg kanskje ikke lede en fullt oppsatt brigade i min tid som sjef, men jeg vil være med å bygge den. Mye kommer til å skje fram til 2028 med tanke på etablering av ulike enheter. Allerede neste år skal vi få et batteri med artilleri. Vi må sikre at kaserner og kvarter er på plass, at portene

i verkstedet er store nok, og at vi har bergingspanser for K9 (artilleri), sier Fuglem.

SKAL BLI FLERE TUSEN

Fuglem har bare vært sjef noen måneder siden etableringen av Finnmarksbrigaden 20. august i år, men mener allerede at pilene peker i riktig retning. Det er økt aktivitet i øvingsfeltet, bygg reises og gjøres klare for innflytting, og nytt materiell er på vei.

Utviklingen av brigaden vil likevel ta tid, forteller Fuglem.

– I dag er vi 280 ansatte og rundt 900 inne til førstegangstjeneste. En brigade er på mellom 3000–5000 soldater. Hvis Finnmarksbrigaden blir slik vi tror, er vi nok nærmere fem tusen enn tre tusen.

– Samtidig skal vi ikke være fullt oppsatt. Vi skal ha styrkestruktur (inkludert reservister, journ.anm.). Det vi kan si er at Hæren i Finnmark i hvert fall skal dobles. Vi kommer nok til å passere 600 ansatte og rundt 2000 inne til førstegangstjeneste etter hvert.

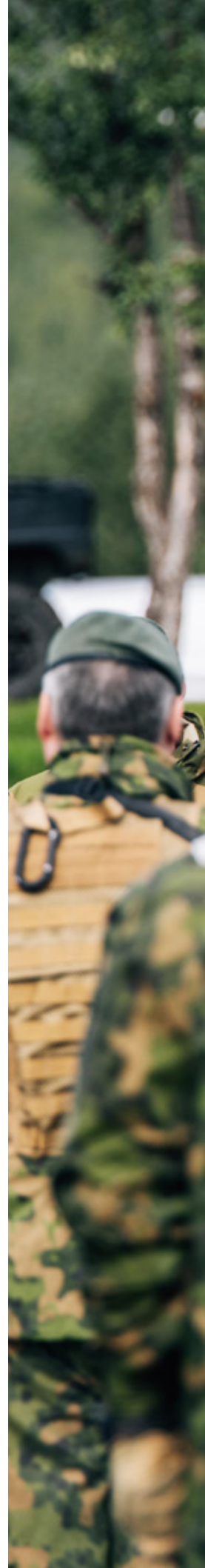
Men, sier Fuglem, å koordinere alle de faktorene som skal til for at Finnmarksbrigaden vokser fram, er ikke en enkel oppgave. Avdelingene i brigaden kan ikke vokse uten at Forsvarsbygg og Forsvarsmateriell leverer det de skal.

– Og vi helt avhengig av Trenregimentet som drifter garnisonene. Uten at våpenteknisk regiment, som drifter verkstedene, får de bygningene de skal, fungerer det heller ikke. Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) må også levere utstyr og forsyninger, materiell og PBU (personlig bekledning og utstyr), og gjøre det de skal gjøre.

– Å koordinere alle innsatsfaktorene er utrolig spennende, men det er også ganske krevende.

– *I hvilken grad blir Finnmarksbrigaden modellert etter Brigade Nord?*

– Brigade Nord er en tung mekanisert brigade som skal kunne settes inn hvor som helst – enten er i Finnmark, Sverige, Finland eller andre steder i Europa. Den skal være mobil. Finnmarksbrigaden skal forsvare Finnmark og eventuelt Nordkalotten. Vi har lettere avdelinger. Jeg håper vi får bra med artilleri, men på grunn av avstandene i »

Finnmarksbrigaden ble opprette 20. august i år. Her ser vi Fuglem i forbindelse med etableringen av brigaden (Foto: Helene Sofie Thorkildsen/Forsvaret).

Troppssersjant Fredrik Fuglaas instruerer soldatene i Kavalerieskadronen. Han oppfordrer soldatene til å sikte seg skikkelig inn før de fyrer av.

Finnmark kan det være at jeg trenger en større logistikk- og ingeniørenhet enn Brigade Nord.

– Samtidig tar vi med oss erfaringene som har blitt gjort i Ukraina og ser på ny teknologi. Det er likevel ikke bare sånn at ny teknologi og droner fikser alt. Det er fortsatt skyttergraver, minefelt, piggtråd, og konvensjonelt artilleri. På det fundamentet kommer utnyttelse av ny teknologi og droner.

ANGREP MOT PANSER

Litt tidligere på dagen, mens Fuglem ennå er på besøk på Høybuktmoen og Garnisonen i Sør-Varanger, skimtes sola fortsatt over horisonten.

Et titalls soldater i vinterkamuflesje går i skjul på et høydedrag i Halkavarre skyte- og øvingsfelt som ligger ved Porsangmoen leir.

De er kledd etter været og omgivelsene nå som første snøfall har gjort bakken sleip, hvit og våt i oktober.

En CV90 stormpanservogn kommer til syne mellom noen busker. En av soldatene retter en M72 mot det pansrede kjøretøyet, og trykker på avtrekkeren.

«Det kommer seg, men det må fortsatt øves og de må lære seg å ha litt is i magen.»

TROPSSJEF **FREDRIK FUGLAAS**

– «Treff! Bra skutt. Husk lav eksponering», sier troppssersjant Fredrik Fuglaas (24) i pansret opplæringstropp 1, som er en del av Kavalerieskadronen på GP (Garnisonen i Porsanger).

Det skytes naturlig nok ikke med skarpt. Likevel er verdien av treningen stor da vogna, våpenet og soldatene er utstyrt med lasersystemet Saab. Det registrerer treff og simulerer skadevirkning. Det kan også si ifra hvis soldatene blir truffet av vogna. Da får soldatene umiddelbar beskjed – hvis treningen ikke sitter.

– Det kommer seg, men det må fortsatt øves og de må lære seg å ha litt is i magen, fortsetter Fuglaas.

Han har ansvaret for soldatene som hatt rekrutt- og fagutdanning i Panserbataljonen, men tjenes-tegjør i Porsangerbataljon som dragoner (menige i kavaleriet, journ.anm.i Finnmarksbrigaden).

BYGGER HALLER OG KONTORER

En av de som har fulgt utviklingen ved GP tett er Markus Busæt (38).

Han er sjefssersjant i Kavalerieskadronen 2 og

Sjefssersjant Markus Busæt blir vist den nye flerbrukshallen på Garnisonen i Porsanger. her er han sammen med Arnfinn Morsund Sjøenden og Jan Einar Mikalsen fra Forsvarsbygg.

har vært ved garnisonen i åtte år – før oppbyggingen i Porsanger startet for alvor.

Han forteller at soldatene i skytefeltet trener for en øvelse på Østlandet.

- Soldatene her skal møte Telemark Bataljon under øvelse Viking Ymer om ikke lenge. Hvis vi klarer å gi dem mye motstand, er det et tegn på at de må øve mer, sier Busæt.

Sjefssersjanten fra Ålesund er spent på den videre veksten i brigaden. Han forteller at det har vært et stort behov for kontorbygg og flerbrukshaller for å drive vedlikehold av kjøretøy.

Alt henger sammen med alt. Og for å gi soldatene i øvingsfeltet oppfølging og best mulig forutsetninger for å løse oppdraget, er det nødvendig å planlegge og vedlikeholde for aktivitet. Da er det også behov for nye og moderne bygg.

Bare en time tidligere ble han tatt inn i et helt nytt bygg der troppskontorene skal være. Den huser blant annet en stor undervisningssal og drøyt 50 kontorplasser. Det står like ved en ny flerbrukshall der vedlikehold av kjøretøy gjennomføres.

Og begge byggene skal etter planen tas i bruk i løpet av kort tid.

- Det er viktigere at vi får flyttet inn på en ordentlig måte og at alt er klart enn at vi får gjort det noen uker tidligere, sier Busæt.

- Vi har et stort behov for å ha plass til personlig bekledning og utrustning (PBU). PBU har vært spredt litt rundt omkring. Det har ikke vært ideelt, men nå får vi en løsning som gir oss god og samlet oppbevaring. Med de nye byggene legges det bedre til rette for undervisning, koordinering og planlegging av operasjoner. Det vil en betydelig bedre hverdag for avdelingen, sier Busæt.

SOLDATENE PÅ GRENSEN

Tilbake i sjefsboligen ved Porsangmoen leir, forteller Fuglem om besøket ved Høybuktnmoen og Garnisonen i Sør-Varanger. Det var en lang reise på 340 kilometer, og turen tok lengre tid da snøen la seg som et hvitt teppe i deler av Finnmark. Det gjorde kjøreforholdene vanskelige.

Finnmark er stort, 48.618 kvadratkilometer og større enn Danmark. Det er likevel Finn-

marksbrigaden oppgave å forsvare hele fylket, sier Fuglem.

– Det var en teori før at vi skulle være en brannstasjon – vi skulle rykke ut. Det å rykke ut fra Indre Troms til Alta eller Lakselv, det tar litt tid og det er ganske enkelt å sperre av, sier Fuglem.

Han setter to kaffekopper på bordet, og roser avdelingene helt i øst som skal sørge for å vokte den 198 kilometer lange grensen mot Finnmark.

Når han får besøk av høytstående offiserer fra allierte land, er det soldatene på grensa til Russland, som vekker mest interesse.

– MANDAG HVER DAG

Selv om oppbyggingen av brigaden handler om langt mer enn det, forstår Fuglem hvorfor allierte er nysgjerrige på de unge grensejegerne.

**«Vi må satse på
at vår plan er
bedre enn
Russlands.
Likevel er ikke
Norge en trussel
mot Russland.»**

JOHN OLAV FUGLEM

– De lurar på hva Norge gjør for å få den kvaliteten vi har på de vernepliktige i løpet av så kort tid. Det at vi slipper våre soldatene inne til førstegangstjeneste på grensa, det overrasker dem veldig. Det handler om å gi tillit, ansvar og god opplæring. De imponerer meg enormt.

– Når du drar til grensa er det «24/7, 365». Det er litt samme følelse som da jeg var i Meymaneh eller Mazar E-Sharif i Afghanistan: Mandag hver dag. Uansett er du i uniform, og uansett er du på. Det viser at tilstedeværelse er viktig. Vi skal forsvare grensa, og vi skal følge med på det som skjer.

– Norges forhold til Russland har blitt mer spent etter invasjonen av Ukraina. Hvordan påvirker det Finnmarksbrigaden?

– På mange måter er det derfor vi ble etablert. Store deler av landstyrkene til Russland er sendt

I Halkavarre skyte- og øvingsfelt er en liten kolonne lastebiler og kjøretøy i ferd med å bli utsatt for et bakhold. Her står en MG-skytter klar til å fyre av første salve.

til Ukraina. Det betyr at den militære trusselen er mindre enn den har vært. Det er likevel andre trusler enn landstrid. Det er hybride trusler, spionasje, subversjon, cyberangrep, jamming, og grensekryssninger, sier Fuglem og fortsetter:

– Det som jeg er litt bekymret for, er at det tar tid å bygge opp en norsk brigade. Samtidig går den russiske krigsproduksjonen for fullt. Hvis det blir pause eller slutt på krigen i Ukraina, kommer Russland ikke til å slutte produksjonen umiddelbart, verken på materiell eller personell.

– Vi må satse på at vår plan er bedre enn Russlands. Likevel er ikke Norge en trussel mot Russland.

– Men det var litt murring i russiske medier i forbindelse med opprettelsen av Finnmarksbrigaden. Hvordan tolker du det?

BFO Befaler

Hør intervju med Fuglem her!

FINNMARKSBRIGADEN

Porsangmoen
leir

Finnmark er stort, 48.618 kvadratkilometer og større enn Danmark. Det er likevel Finnmarksbrigaden oppgave å forsvare hele fylket, sier Fuglem. – Det var en teori før at vi skulle være en brannstasjon – vi skulle rykke ut. Det å rykke ut fra Indre Troms til Alta eller Lakselv, det tar litt tid.

– Det er en form for propaganda og påvirkning gjennom media for å fortelle at «Nå er det Norge som rustet opp». De er mye flinkere til det enn oss. Russerne har også gått fra en brigade til en divisjon – og etablert flere brigader i samme område. Det lot de være å nevne. Det er for å skape et bilde at det er Norge som skaper en trusselsituasjon.

– For noen år tilbake var kanskje holdningen i den retning av at Finnmark var umulig å forsvare, og Forsvaret skulle bare trekke seg litt lenger sør-øst. Hvorfor er det viktig at Forsvaret har et sterkt fotavtrykk i Finnmark?

– Befolkning betyr sikkerhet, og sikkerhet betyr at du får større befolkning. Det er et signal vi gir: Har du folk i et område så er det vårt land. Jeg vet ikke hva man skal si om den perioden vi vurderte å trekke oss bakover. Det var ikke bra. Jeg er i hvert fall veldig klar, og vi er klare på grensa, sier Fuglem og fortsetter:

– Hvis du ser til Ukraina er det veldig vanskelig å ta tilbake et landområde du har mistet. Vi må forsvare det vi har og faktisk være villige til å gjøre det, og vi må være tydelige på det også. Krigshistorien har vist at hvis du gir fra deg noe da får du det ikke tilbake. På 1930-tallet skulle Hitler «bare», og hvis han fikk det skulle han oppføre seg. Vi så hvordan det gikk. Vi så det med Krim og reagerte ikke så sterkt på det. Da gikk det sju-åtte år så var det full trykk videre. Det vil aldri gi seg – og det testes ut hele tiden. Derfor må vi være villige til å stå støtt.

– Da Finnmarksbrigaden ble etablert, skrev Forsvaret at det var et tydelig signal at Forsvaret rustet seg for fremtiden. Hva betyr det?

FINNMARKSBRIGADEN

– En brigade er en bestemt enhet med et sett av kapasiteter. Med den spenningssituasjonen vi har nå, er vi avhengig av flere kapasiteter. Det er litt mer trøkk på gasspedalen, og vi skal evne å stå alene en lengre periode enn før.

– Finnmarksbrigaden er en byggekloss og vi skal ikke bygge den alene. En brigade er enklere å koble på en finsk brigade, en norsk brigade eller alliert brigade. Å få tilbake divisjonssystemet i Hæren med tre brigader, er veldig viktig for hvordan sjef Hæren kan drifte. Da er det lettere å veksle ut ulike kapasiteter når han skal utføre internasjonal innsats og operasjoner, og det nasjonale oppdraget, sier Fuglem.

«RATTKJELKE» PÅ 17 TONN

I Halkavarre skyte- og øvingsfelt er en liten kolonne lastebiler og kjøretøy i ferd med å bli utsatt for et bakhold. På en åsrygg ved siden av veien er flere soldater klare, siktede med HK416 og et MG-maskingevær. Motorlyder kan så vidt høres. Så kommer lyden nærmere og nærmere, og Scania-lastebiler på nesten 20 tonn kommer til syne et lite stykke opp i veien.

– Vi setter opp et bakhold. Når vi har lurt minst to lastebiler forbi og ned mot sperringen løsner vi ild, forklarer visekorporal Sander Wassum.

MG-skytteren fyrer av en salve med rødplast – helt til han får klikk på våpenet. Laget fortsetter å gi ild.

Lastebilene besvarer angrepet og stikkflammer står ut fra løpet til skytteren i takluka på kjøretøyet.

Så er det forflytting og soldatene finner en ny stilling der de ikke er like eksponert.

– Det hadde vært helt ødeleggende for lastebilene og personellet hvis det hadde blitt skutt med skarpt, sier troppssersjant i Stridstren, Andreas Vangseng Becken i Porsanger Bataljon.

Han satt i et av kjøretøyene som fulgte lastebilene og hadde kontakt på samband hele veien.

Det er viktig å gripe inn og stoppe treningen hvis det er fare for liv eller helse, forklarer Becken.

– Noe av det farligste vi gjør i Forsvaret, er ild og bevegelse med tunge kjøretøy. Med lastebil på snø eller is, kan det fort bli 17,5 tonn med rattkjelke. Hvis det er et sikkerhetsbrudd som følge av at kjøretøy sklir eller vi ser at pipeføringen på våpen svikter, blir det stopp.

– Når vi trener er sikkerheten det viktigste, sier Becken.

VIL VÆRE MED VIDERE

Tilbake i sjefboligen i Gaupeveien, begynner kaffen å bli kald. Brigadesjef John Olav Fuglem

Bakholdet: Det hadde vært helt ødeleggende for lastebilene og personellet hvis det hadde blitt skutt med skarpt, sier troppssersjant i Stridstren, Andreas Vangseng Becken i Porsanger Bataljon.

Andreas Vangseng Becken, troppssersjant i Stridstren, i Porsanger Bataljon.

forteller at han har lyst til å bidra til utviklingen av Finnmarksbrigaden flere år framover. Ifølge Fuglem har arbeidet til forgjengeren Jørn Qviller og de ansatte i Finnmark landforsvar gitt resultater. Det har blitt bygget stein på stein over mange år. Målet at brigaden er fullt og helt operativ, med alle kapasiteter i 2036, er i rute, sier brigaderen. Den oppbyggingen har Fuglem lyst til å følge, i hvert fall en god del av veien.

– Hvis ikke sjef Hæren røsker meg ut, blir jeg nok her en stund.

– Når jeg har vært her i fire-fem år da tenker jeg det er på tide at noen andre overtar etter meg. Jeg tror at kontinuitet og det å stå litt i det, er viktig.

– Er Forsvaret bedre skodd til å håndtere militær trusler nå enn de var for fem-seks år siden?

– Vi er mye bedre forberedt. Det at vi fikk en bataljon hit hvor vi egentlig ikke hadde noen ting er veldig viktig. Det som har fungert er vaktholdet ved grensen som alltid har hatt en stor «pakke», sier Fuglem og viser til at grenseoppdraget har blitt prioritert over lang tid.

– Vi skal forsvare grensa, og vi skal følge med på det som skjer. Nå putter vi på nye ressurser og kapasiteter som gjør at vi kan stå mye lengre. Vi må også utnytte hjemmebanefordelen. Det er masse vi kan gjøre, som vi i tillegg er gode til, men da må vi sette av ressurser til det også.

«Vi setter opp et bakhold. Når vi har lurt minst to lastebiler forbi og ned mot sperringen løsner vi ild.»

WISEKORPORAL **SANDER WASSUM**

– Når du etter hvert overlater stafettpinne til en annen brigadesjef, hva håper du han eller hun sier til deg da?

– Jeg er vokst opp på gård der faren min var opptatt av å bygge stein for stein. Tanken var at du skulle overlate gården i litt bedre stand enn du fikk den. Da eldstebroren min tok over gården var den pusset opp, og maskinparken var «state of the art». Jeg har sett mange versjoner på det motsatte, hvor man har tatt ut alle verdiene.

– Du skal bruke avdelingene, men du skal ikke forbruke dem. Vi må kunne høste av dem framover. Jeg overtok en veldrevet «odelsgård» og jeg skal avlevere en veldrevet brigade videre. ■

UTDANNINGSKOMPANIET

Helene Tangen (19) og Nora
Engebretsen (19) er soldater i
Utdanningskompaniet i HV17.

A close-up photograph of a young woman, a soldier, smiling at the camera. She is wearing a green and brown camouflage uniform, a matching helmet with a night vision device, and a tactical vest. She is holding a black assault rifle. The background is a snowy forest with evergreen trees. Another soldier in similar gear is visible in the background, slightly out of focus. Snow is falling or has just fallen, creating a soft, white atmosphere.

Styrker Forsvaret i Finnmark

Utdanningskompaniet skal sikre
Heimevernet yngre soldater og styrke
Forsvarets forankring i fylket. »

TEKST & FOTO ØYVIND FØRLAND OLSEN

A Norwegian soldier in camouflage gear is lying in the snow, aiming a rifle. The soldier is wearing a helmet with a night vision device and a Norwegian flag patch on the sleeve. The background shows a red building and trees in a snowy environment.

«Når du har gjennomført drillen en god del ganger da slipper du å tenke så mye på det – det bare sitter.»

HELENE TANGEN

Utdanningskompaniet utdanner 180 soldater i året. Alle er fra Finnmark, forteller Kjørtan Malnes. Til høyre er Fredrik Bue.

I Halkavarre øvings- og skytefelt øver soldatene på å ta «grop». To og to soldater vekselvis kråler på alle fire, og holder seg tett mot bakken mens de fyrer av skuddsalver mot fienden. Soldatene er halvveis inn i sin tjeneste på seks måneder. Fortsatt er det rom for forbedring og finpussing av soldatferdigheter.

– Granat!, roper en av soldatene før en øvelsesgranat forlater hånden og lander i en skyttergrav ti meter unna.

– Treff, bekrefter visekorporal Fredrik Bue (21).

DETALJENE MÅ SITTE

Han samler lagene, og gir tilbakemeldinger på hva de må gjøre for å begrense eksponeringen mot den fiendtlige stillingen.

– Det er forbedring og vi ser at kvaliteten øker når vi terper på detaljene. Likevel kommer vi ikke til å gå videre før vi vet at det sitter, sier Bue.

Bue er fra Årnes, like nord for Oslo. Soldatene han har ansvaret for, er alle som én fra Finnmark.

– Jeg ønsker gjerne å fortsette i Forsvaret, og

jeg har vurdert å søke på Krigsskolen. Siden jeg liker å være ute, er Lagførerskolen i HV også et alternativ som jeg synes virker spennende. Jeg har lyst til å trekke sørover etter hvert, men nå er det spennende å bidra til å styrke og bygge Finnmarksbrigaden, sier Bue.

SOLDATER FRA FINNMARK

Like i nærheten følger kompanisjef i Utdanningskompaniet i HV-17, Kjørtan Malnes (41) med på »

FAKTA

Utdanningskompaniet i HV-17

» Ble opprettet i 2019

» Det utdannes rundt 160 soldater i året.

» Når soldatene har gjennomført 6 måneders førstegangstjeneste overføres de til Heimevernets områdestruktur i Finnmark.

» Det er nå opprettet en lagførerskole underlagt kompaniet (Heimevernets lagførerskole i Finnmark). Dette er en 1årig utdanning som skal utdanne inntil 64 lagførere i året til Heimevernet og Forsvaret for øvrig. Først kull ved lagførerskolen uteksaminerer i juli 2026.

«Jeg ønsker gjerne å fortsette i Forsvaret og har vurdert å søke på Krigsskolen. Jeg har lyst til å trekke sørover etter hvert, men nå er det spennende å bidra til å styrke og bygge Finnmarksbrigaden.»

WISEKORPORAL **FREDRIK BUE**

treningen. Seint i oktober tar han med Offisersbladet ut i et øvingsområde like utenfor Porsanger leir. Skuddsalver fyres av i ulike områder og røyklukten fra utallige rødplast blander seg i den friske høstluften. I likhet med Bue skal han forsikre seg om at de unge soldatene har nivået inne.

– Det er utdanning av geværsoldater før de skal gjennomføre ta grop i makkerpar med skarp ammunisjon og skarpe granater. Hensikten er å kontrollere at de holder et høyt nok nivå til å gjennomføre det skarpt i neste uke. Hvis de sliter nå, vil det bli utfordrende med skarp ammunisjon når stressnivået er et helt annet. Når de er ferdig utdannede geværsoldater etter seks måneders tjeneste, blir de en del av HV-17s styrkestruktur, sier Malnes.

Malnes forklarer at Utdanningskompaniet skal sørge for at flere tjenestegjør i fylket. Det har som målsetning å skape god forankring og tilknytning til Forsvaret i landsdelen, samt at det bidrar til å styrke beredskapen.

Soldatene her er utelukkende fra Finnmark og kjenner værforholdene, naturen og de har sterke bånd til nærmiljøet, forklarer Malnes.

VIKTIG Å BESKYTTE

– Vi så at soldatmassen i Finnmark begynte å bli svært gammel. Ved å ta inn ungdommer fra Finnmark i dette kompaniet har vi snudd trenden. Gjennomsnittsalderen blant HV-soldater i Finn- >>

Fredrik Bue (21) fra Årnes har ansvaret i å sørge for at soldatene i Utdanningskompaniet er klare for å gjennomføre «ta grop» med skarpe skudd.

– Nå er det rundt 30 prosent av ungdomskullet i Finnmark som tjenestegjør i Forsvaret – noen i Hæren og andre i HV, sier Kjartan Malnes.

«Vi så at soldatmassen i Finnmark begynte å bli svært gammel. Ved å ta inn ungdommer fra Finnmark i dette kompaniet har vi snudd trenden.»

KJARTAN MALNES,
KOMPANISJEF I
UTDANNINGSKOMPANIET

mark er nå blant de laveste i landet, og vi bidrar til å sikre den lokale tilknytningen til Forsvaret. Dette er ungdom som jobber eller kommer til å jobbe i ulike yrker som fiskerier og i oljenæringa. De jobber allerede ved objekter og i næringer som er viktige å beskytte, sier Malnes og fortsetter:

– Nå er det rundt 30 prosent av ungdomskullet i Finnmark som tjenestegjør i Forsvaret – noen i Hæren og andre i HV, sier Malnes.

– Når de overføres til HV-17 i januar, kan de ta med våpen og pakning med seg hjem. I løpet av sine seks måneder her, skal soldatene i Utdanningskompaniet gjennom den samme utdanningen som andre soldater i førstegangstjenesten, bare i løpet av kortere tid, sier Malnes.

HV-SOLDATER FRA FINNMARK

Rundt et bål samles soldatene for en pause fra å ta grop, og for å få litt varme tilbake i kroppene. To av dem som begynner å se slutten på sine seks må-

neder i Utdanningskompaniet er Helene Tangen (19) og Nora Engebretsen (19).

– Det gikk bedre og bedre etter hvert som vi har fått mer trening på dette. Når du har gjennomført drillen en god del ganger da slipper du å tenke så mye på det – det bare sitter. Det er viktig fordi du må jo ha tillit til makkeren din når du skal gjøre det samme senere, bare med skarpe skudd, sier Tangen.

Tangen er fra Alta og forteller om en flere timers lang reise hjem, mens Engebretsen bor i Lakselv bare en kort kjøretur hjem.

– Men jeg er fra Moss da, sier Engebretsen som forteller at hun og moren har flyttet til hjemfylket Finnmark. Vi har hatt flere økter og en god del skyting i løpet av tjenesten, forklarer Engebretsen som forteller at tjenesten har gitt mersmak.

– Jeg trives i Forsvaret, men hva jeg gjør fremover og om jeg blir lengre, det vet jeg ikke nå, sier 19-åringen. ■

MISSION-READY LAUNCH SYSTEMS

Pneumatic launch systems combining Norwegian engineering excellence with field-proven reliability. Designed for extreme conditions, our launchers deliver the reliability defence forces require.

- ✓ 20+ Years Field Proven
- ✓ Engineering Heritage
- ✓ Modularity & Mobility
- ✓ Scalable Production
- ✓ Launchers for 6-600kg UAVs

JB OKT Defence
Hålandsvegen 28
4344 Bryne
Norway

www.jboktdefence.com

Flyttet med samboer og hund til Lakselv

Sigurd Einang angrer ikke på at han byttet ut pendling fra Stange til leilighet i Lakselv.

TEKST & FOTO ØYVIND FØRLAND OLSEN

Allerde før Offisersbladet blir ønsket velkommen av 26-åringen, viser det seg at Einang ikke er den eneste fra Forsvaret i området. To unge kvinner i uniform er i ferd med å finne veien tilbake til leiligheten i snøføyka sent i oktober.

Einang er allerede på plass i forsvarsboligene i Peder Sivertsens vei, et par mil unna Porsangmoen leir.

Med forsvarsboliger går tankene fort til godt brukte hjem med en tilstandsgrad som hadde gjort det vanskelig å omsette på det åpne markedet – hvis ikke du er interessert i et oppussingsobjekt, da.

Slik er det ikke i treroms-leiligheten på rundt 70 kvadratmeter Einang deler med samboeren og hunden Ludvig (4 år), en langhåret collie.

Leiligheten ble bygget for noen år siden, og ser helt ny ut med moderne hvitevarer og parkett på gulvet. Den er del av et leilighetskompleks som huser et titalls forsvarsansatte. I tillegg er det større boliger for forsvarsfamilier i området. Fotavtrykket til Forsvaret har blitt dypere i Porsanger kommune, ikke minst i Lakselv med sine i overkant av 2000 innbyggere. »

Rundt 40 prosent av de ansatte ved Garnisonen i Porsanger (GP), pendler opplyser sjef for Finnmarksbrigaden John Olav Fuglem. For Garnisonen i Sør-Varanger (GSV) er det cirka 50 prosent.

Sigurd Einang flyttet til Lakselv i 2024. Her er han på tur med Ludvig. – Med en gang du går ut av døra så har du tilgang på uberørt natur, sier Einang.

A man in military camouflage gear, including a beanie and a jacket with a star insignia, is walking a Sheltie dog on a leash in a snowy environment at night. The dog is fluffy and has a mix of brown and white fur. The background is dark with some snow-covered ground and a distant light source.

*«Hvis du skal
bosette deg og
senere etablere
deg med barn i
distriktene, må
infrastrukturen
være god nok.»*

Sigurds tre tips for den som vurderer å flytte

1. Regn ut timer du får tilbake

Ikke tenk «jeg sparer 12 timer i uka». Tenk «jeg får tilbake omtrent 25 dager i året». Det er nesten en måned ekstra ferie du allerede eier!

2. Bruk flytteprosessen som en unnskyldning for å kvitte deg med ting

Flytting avslører alt. Bokser, skap og innerst i boden gjemmer skatter, støv og ting du ikke ante du eide. Flytting er en gylden mulighet til å slippe tak.

3. Er du i tvil? Lag en «pendlerbingo»

Fyll ut et ark med ruter som: «forsinket buss», «glemt igjen telefonlader», «svett ryggsekk», «signalfeil for tog». Når du har bingo flere ganger på en måned – på tide å starte pakkingen.

– Det å komme seg ut i naturen, uten å møte noen, det kan også være et pluss, sier Einang som tok med seg hund og samboer da han valgte å bytte ut pendlingen med fast bostedsadresse i Lakselv mai 2024.

TID, PENGER OG NATUR

Ved å flytte har løytnanten spart både tid og penger, forteller han. I tillegg er det lavere inntektsskatt i Finnmark og nedskrivning av studielån.

Likevel måtte Einang jobbe litt for å få med samboeren på flyttelasset.

– Egentlig så var det jeg som ville flytte hit, mens hun ville bo i sør. Jeg bruker mye mindre tid enn tidligere på å reise til og fra jobb nå, og vi betaler i overkant av 2000 kroner i måneden i leie. Jeg regnet litt på det før vi kom hit, hva ville det bety økonomisk å flytte enn å pendle. Det regnestykket gikk i pluss til fordel for Lakselv.

– Og det er klart det er mye rimeligere leie her enn det de aller fleste andre betaler for å bo, sier Einang som er troppssjef i sambandstroppen i Porsangmoen leir.

FORELØPIG FERDIG MED PENDLING

Einang forteller at han er ferdig med pendler-tilværelsen – i hvert fall i den nærmeste tiden.

Det er ikke bare billigere husleie og kortere

«Med en gang du går ut av døra så har du tilgang på uberørt natur. Det er ganske magisk her i februar og mars når sola begynner å vise seg mer og mer.»

reisetid til jobben som fikk Einang og samboeren til å flytte til Lakselv. Det er langt mellom restaurantene og butikkene, og gatene er ikke fylt av biler eller mennesker. Livet går litt saktere her enn veldig mange steder.

Og det er kanskje enn av grunnene til at løytnanten trives her?

– Med en gang du går ut av døra så har du tilgang på uberørt natur. Det er ganske magisk her i februar og mars når sola begynner å vise seg mer og mer. Vinteren er lang, men med litt tilpasninger i form av lyskilder (som simulerer sollys, journ. anm.) og tilvenning, går det helt fint, forklarer Einang.

«Voffor» ikke flytte nordover?
spør Einang. Han har regnet
på at han har fått mange
ekstra dager i spart tid etter å
ha flyttet til Lakselv.

– Vi har blitt ønsket velkommen av de lokale, og arbeidsmiljøet på jobben er veldig godt og inkluderende. Samholdet her oppe er noe helt eget, sier Einang

SKOLE OG BARNEHAGE

Til tross for at Einang forteller at han trives i Lakselv, er han usikker på hvor lenge han blir boende. Han har familie på sørpås, samboeren har familie i Finnmark. Han har en jobb han trives i, og finner roen i naturen like utenfor døra.

– Hvis du skal bosette deg og senere etablere deg med barn i distriktene, må infrastrukturen være god nok. Det må i tillegg

være barnehage og skole, og det er nødt til å være et godt samarbeid mellom Forsvaret og sivilsamfunnet.

– Det har jeg inntrykk av at er godt her i kommunen.

– Synes du flere i Forsvaret burde som gjøre som dere, å flytte der de tjenestegjør?

– Det finnes ikke et enkelt svar på det, sier Einang og fortsetter:

– Det er så mange individuelle forhold som avgjør om folk pendler eller ikke. I Forsvaret kan du bli beordret til et annet tjenestested og bytte stilling ganske hyppig. Det gjør det vanskeligere å etablere seg og skape nettverk. ■

FORSVARSSJEF OG ANDRE LEDERE I FORSVARET SVARER:

Hva var det viktigste som skjedde i Forsvaret i år?

Flere ansatte i Forsvaret, støtte til Ukraina og satsing på droner er noe av det som blir trukket fram som viktigst i 2025.

ALLE FOTO: **FORSVARET**

Forsvarssjef Eirik Kristoffersen

■ Kriger og usikkerhet har preget den globale sikkerhetssituasjon i 2025. En mer uforutsigbar verden har medført en kraftig opprustning også av det norske Forsvaret. For meg har det vært viktig at Norge styrker eget forsvar, samtidig som vi gjør det vi kan for at Ukraina styrker sitt forsvar og sin kamp mot den russiske invasjonen.

Ved å prioritere Ukraina støtter vi ikke bare dem. Vi trygger også Norge gjennom å vise at vi ikke godtar at et europeisk demokrati blir angrepet med militær makt. 2025 har også vært det første året i langtidsplanen for forsvarssektoren for perioden 2025 til 2036. Vi er i rute med gjennomføringen av planen, men mye arbeid gjenstår i årene som kommer for å få mest mulig forsvarsevne ut av den vedtatte satsningen.

Sammen med våre nordiske naboer og andre allierte står vi sterkere sammen. Vi står sammen i støtten til Ukraina og vi står sammen i rammen av NATO. Vi forsvarer ikke Norge og Norden alene og det er gjennom samhold vi også avskrekker mot aggresjon mot våre respektive land. Derfor har vi i år lagt særlig vekt på interoperabilitet og felles planlegging i Norden og i NATO-rammen.

I 2025 har vi gått fra ord til handling, både ved å fortsette vår støtte til Ukraina, og ved å styrke vårt eget forsvar. Summen av innsats har gjort oss tryggere, sammen.

«For meg har det vært viktig at Norge styrker eget forsvar, samtidig som vi gjør det vi kan for at Ukraina styrker sitt forsvar og sin kamp mot den russiske invasjonen.»

FORSVARSSJEF EIRIK KRISTOFFERSEN

Sjef Forsvarsstaben, Inggrid Gjerde

■ I 2025 har vi markert 80 år med fred i Norge. 8. mai var mange av oss med på den flotteste markeringen vi har hatt av frigjøringsdagen. Feiringen kom med et dystert bakteppe. Krigen i Ukraina og den brutale bruken av voldsmakt i Midtøsten minner oss om hvilken uforutsigbar og farlig verden vi lever i.

Det viktigste som har skjedd i Forsvaret i 2025 er støtten til Ukrainas motstandskamp. Det at Russland ikke lykkes i Ukraina og svekkes militært og økonomisk har også betydning for vår nasjonale sikkerhet.

Forsvarssektoren har gjort en formidabel jobb med donasjoner av eget forsvarsmateriell og fra industrien, samt trening av ukrainske soldater hjemme og ute. Samtidig har løpende erfaringslæring bidratt til relevant Ukraina-støtte samt utvikling av vårt

eget forsvar. Jeg er stolt over tempoet, engasjementet og ikke minst resultatene av denne støtten.

I året som er gått har vi kommet godt i gang med realisering av langtidsplanen for Forsvaret med store investeringer i materiell, eiendom, bygg og anlegg, styrking av kompetanse og utstrakt utvikling og innovasjon. Vår forsvarsevne er styrket, samtidig som vi sammen med allierte har opprettholdt god situasjonsforståelse og evne til krisehåndtering. Like viktig er forsvarsviljen. Den alvorlige sikkerhetssituasjonen vi står i har bidratt til forståelse for at vi må styrke totalforsvaret. Det er blitt klarere hvordan det sivile samfunn må være forberedt på å støtte Forsvaret, men også hva som kreves for å sikre et mer motstandsdyktig samfunn. Dette skal vi jobbe videre med i totalforsvarsåret 2026.

Her ser vi en soldat fra Hærens lagførerskole.

«Det er gledelig at søkningen til årets kull på Hærens lagførerskole har vært svært god.»

LARS LERVIK, SJEF HÆREN

Her ser vi et NASAMS batteri.

Sjef Hæren, Lars Lervik

■ Det viktigste som skjedde i Hæren i 2025 var at vi fikk på plass en velfungerende modell for grunnleggende befalsutdanning gjennom Hærens Lagførerskole. Dette har gitt et tydelig kompetanseløft hos de som skal lede soldatene lengst frem og som på mange måter skal gjøre den vanskeligste jobben. I en tid der Hæren skal nær tredobles i størrelse og kravene til beredskap øker, er tilgang på kompetente lagførere en grunnmur for videre utvikling.

Jeg vil fremheve tre positive utviklingstrekk:

Korporalene som ble uteksaminert sommeren 2024 fikk fullført sitt praksisår. Disse har gjennomført sin tjeneste på en svært god måte. Det er også svært positivt at 85 prosent av disse fortsetter sin tjeneste i Forsvaret etter det første året. Det vitner om at både på

utdanningen og tjenesten i Hæren er på et godt nivå.

I juni i år fikk Hæren tilført rundt 240 nye lagførere fra kullet som ble uteksaminert fra Lagførerskolen. Kompetansen på lagsnivået i Hæren er blitt betydelig bedret.

Det er gledelig at søkningen til årets kull på Hærens lagførerskole har vært svært god. Tilbakemeldingene fra de som nå er i gang viser at utdanningsmodellen oppleves som relevant, krevende og motiverende.

Til slutt har Hærens Lagførerskole også utdannet lagførere som kan bekle administrative og tekniske oppgaver. Eksempelvis kompaniassistenter for personellforvaltning og administrasjon, og teknikere for reparasjon og vedlikehold i felt og garnison. Dette er blitt meget godt mottatt ute i Hærens avdelinger og vil styrke hele Forsvaret på sikt.

Sjef Sjøforsvaret, Oliver Berdal

■ 2025 har vært et hektisk og spennende år, og flere viktige beslutninger for Sjøforsvarets fremtid er tatt. Vi går blant annet inn i et tett strategisk partnerskap med Storbritannia om anskaffelse og drift av nye fregatter. Det skal gjennomføres en nasjonal konkurranse for bygging av nye standardiserte fartøy. Videre avventer vi politisk beslutning for signering av kontrakt på ytterligere ubåter, noe vi håper vil falle på plass i løpet av året.

Aktiviteten langs kysten og i norske havområder med kystvakt-, norske marinefartøyer og allierte har vært stor. Vi har deployert fregatten KNM Roald Amundsen til Stillehavet sammen med en britisk hangarskipsgruppe, samt gjennomført viktige styrkebidrag i NATOs stående maritime styrker og i NATO-operasjoner. I tillegg har alle Sjøforsvarets våpensystemer blitt testet i skarpskytinger. Ut over dette pågår det et omfattende arbeid i den maritime kapabilitetskoalisjonen, i co-lead sammen med Storbritannia, for å støtte våre ukrainske venner og kollegaer i deres frihetskamp.

Sjøforsvaret jobber målrettet med forbedring. Et viktig tilskudd for økt tilgjengelighet på fartøy er overføringen av verkstedorganisasjonen og opprettelsten av Sjøforsvarets Forsyningskommando. Samtidig utdanner vi stadig flere folk på kurs og skoler, og vokser i tråd med plan.

Basert på det ovennevnte har Sjøforsvaret svært mange spennende, utfordrende og givende oppgaver foran seg - en fremtid der nøkkelen for å lykkes er og forblir flinke folk!

Sjef Luftforsvaret Øivind Gunnerud

■ 2025 har vært godt år for Luftforsvaret. Vi har fått til mye. Først vil jeg berømme arbeidet bak etableringen av NATOs nye Combined Air Operations Centre (CAOC) i Bodø. På kort tid har vi fått på plass en midlertidig løsning som sikrer operativ evne frem til det permanente anlegget står klart. En særlig takk går til Forsvarsbygg, Cyberforsvaret og vårt eget personell for stor innsats og profesjonalitet.

I sommer etablerte vi også Luftforsvarets forsyningskommando (LFK). Med samlet ansvar for kontinuerlig luftdyktighet, materiell og vedlikehold styrker denne kommandoen vår operative evne og gir bedre ressursutnyttelse.

Rekrutteringen har også vært et høydepunkt. Vi har ansatt langt flere enn det noen trodde var mulig. I 2025 har vi fått 475 nye medarbeidere. Flere innen vedlikehold, samband og luftvern. Dette gir oss et bedre fundament for å møte fremtidens oppdrag.

Året er snart lagt bak oss. Takk til hver enkelt som har bidratt til å lage et sterkere luftforsvar; både egne ansatte, våre vernepliktige, våre familier og ulike samarbeidspartnere. Jeg ønsker alle en god jul og et godt nyttår. La oss bygge videre på årets resultater og skape et enda bedre forsvar også i 2026.

**«Takk til hver enkelt
som har bidratt til
å lage et sterkere
luftforsvar.»**

ØIVIND GUNNERUD,
SJEF LUFTFORSVARET

**«Jeg er svært
fornøyd med at
Heimevernet tidlig
satte fokus på tiltak
mot droner.»**

**FRODE OMMUNDSEN,
SJEF HEIMEVERNET**

Sjef Heimevernet, Frode Ommundsen

■ Langtidsplanen er tidenes satsning på Forsvaret. Imidlertid kunne vi ikke bare bygge på det vi hadde, tretti år med nedbygging har satt sine spor. Derfor må vi klare balansen mellom å bygge opp det vi skulle hatt og sikre utvikling av relevante kapasiteter for fremtiden.

Etter mitt syn har det aller viktigste vi har fått til i 2025 vært å komme raskt i gang og tatt forpliktende beslutninger som gir god styring for videre investering. I tillegg søker vi å ta inn over oss de endringer som er nødvendige for å justere langtidsplanen fortløpende. Dette er viktig; skuta må ha en planlagt kurs, et mannskap som kjenner omgivelsene og en kaptein som korrigerer kursen etter behov.

I Heimevernet er kompetansebygging gjennom trening, øving og kursvirksomhet vår viktigste aktivitet, utover å løse oppdrag. Gjennom langtidsplanen stadfestes behovet for å trene heimevernssoldatene årlig og langt mer enn tidligere praksis. Det er jeg svært tilfreds med.

2025 er et år der satsning på droner har stått sentralt. Heimevernet har startet kursing av dronepiloter i egen struktur, vi har høstet erfaringer av ukrainske dronepiloter og nå lærer vi opp nye. Jeg er også svært fornøyd med at Heimevernet tidlig satte fokus på tiltak mot droner.

SKRIVER OM RUSSLAND FRA INNSIDEN

– Å være russisk soldat må være helt jævlig, tenker jeg. Putins regime har lite respekt for den jevne soldat, sier Åsne Seierstad til Offisersbladet.

AV NILS GJERSTAD

«Det er ikke så mange russere som kjenner seg igjen i grunnlaget for krigen, og det er ikke så mange som vil ofre seg for den heller.»

I hennes siste bok «Ufred» har hun reist i verdens største land, og møtt russere fra flere samfunnslag.

Utgangspunktet for boka er Wagner-soldaten Andrej Medvedev, som søkte om asyl i Norge januar 2023. Seierstad fikk møte ham i Oslo, og fortalte at hun ønsket å skrive bok om hans opplevelser i Ukraina-krigen. Medvedev var villig til å bli portrettert i bokform, hvis Seierstad klarte å skrive det like godt som Dostovjeskij. I fjor reiste Seierstad til flere steder i Russland, blant annet Moskva, St. Petersburg og den lille landsbyen i Sibir, hvor Medvedev vokste opp. Der intervjuet Seierstad hans slekt og venner.

BLODIG SLAG I DETALJER

Boken er delt i fem. Første del heter «Andrejs krig», hvor også slaget om Bakhmut, som startet i juli 2022, er gjengitt i detaljer. Forfatteren legger ikke skjul på krigens brutaliteter. Seierstad og redaktøren hennes bestemte seg for å velge et bestemt slag.

– Da tenkte jeg at det slaget hvor de startet med 30 mann, og det til slutt bare var fire igjen kunne passe. Vi satte oss på et møterom på forlaget og gjennomgikk slaget i detaljer. Det var Andrej, jeg og redaktøren min i Cappelen Damm. Det hadde disiplinerende effekt på Andrej at vi var to. Vi brukte en uke på dette. Da satt vi foran en skjerm med detaljert kart på google, hvor også målestokken var gjengitt. Vi fant frem til landsbyen og huset hvor de satt, transformatoren og skogen. Så

spurte vi Andrej «hva skjedde så?», «hva skjedde så?»

– Vi ba ham å være så detaljert som mulig, og når han sa at blodspruten sto opp som en fontene, så valgte vi å stole på ham. Det vi tok med i boka er det vi ikke fant noen grunn til å tvile på. Jeg hadde nok blitt mer skeptisk, hvis han hadde sagt at han løp ut på slagmarken og reddet andre soldater. Han prøvde ikke å fremstille seg som heroisk. Etter hvert ble lagene fylt opp med fanger vervet i fengsel. Det sier noe om desperasjonen i den russiske hæren, sier Seierstad.

STØTTEN TIL PUTIN

Hun forteller at regimet i Russland har veldig lite respekt for den jevne soldat.

– Mange soldater blir utnyttet og hundset med av sine overordnede. Noe som går igjen i klager fra soldatene selv er at de føler seg som forbruksmateriell eller som de sier «kjøtt til kjøttkverna», sier Seierstad.

– Når soldater blir skadet blir de ofte sendt tilbake til fronten lenge før de er leget. De skal bare bli friske nok til å bli sendt tilbake i krigen. Førstereisgutter kan risikere å havne i avdelinger med kriminelle.

Ukraina-krigen er det ikke stor entusiasme for i Russland, ifølge forfatteren.

– Det er ikke så mange russere som kjenner seg igjen i grunnlaget for krigen, og det er ikke så mange som vil ofre seg for den heller. Det er fattigste sjikt av befolkningen som blir sendt i

»

Åsne Seierstad dro til Leningrad første gang i 1990, og studerte fram til 1993. Her besøker hun St. Petersburg i 2024 i forbindelse med arbeidet til «Ufred». Byen skiftet navn fra Leningrad til St. Petersburg, etter Sovjetunionens fall. Foto: privat

I 1993 flyttet Seierstad til Moskva og ble korrespondent for Arbeiderbladet til 1996. Hun bodde også i Moskva og Grozny 2006–07 da hun skrev «De krenkede – historier fra Tsjetsjenia». Her er hun tilbake i Moskva i 2024. Foto: privat

«Mange russere kjenner på en sorg fordi de har mistet Europa.»

krigen. En stor del av befolkningen støtter Putin uansett hva han sier. I tillegg har man stilltiende støtte. Man må også ta i betraktning at russere under 25 år har levd hele livet sitt under Putin. De blir indoktrinert til å tro at dette er en forsvarskrig. Mange unge studenter er veldig pragmatiske og vender seg mot Kina, India og Istanbul, hvor de også kan studere. Samtidig er det også de som er opportunistiske, og som sitter på gjerdet. Det så vi veldig godt i Prigozjin-marsjen mot Moskva, hvor mange bare var avventende, sier Seierstad og sikter til den tidligere lederen i Wagner gruppen, Jevgenij Prigozjin, marsj mot Moskva i 2023.

FORBUDT Å SNAKKE OM TAPSTALL

Så mange som 250 000 russere kan ha mistet livet i krigen, mens det totale antallet sårede og drepte på begge sider er over 1 million.

– Tapstallene er forbudt tema i Russland. Jeg har møtt flere russere som forsvarer krigen, men ikke akkurat noen som uttaler seg om tapstall. Dette er en krig som har oppstått i Putins hode.

Det sies at han forandret seg under covid-epidemien, og at han har blitt veldig opptatt av det slaviske og den rollen han mener Russland bør spille. At han har fått så mye makt er tragisk. Informasjon man får ut om Putin er svært begrenset, sammenlignet med lekkasjene man får fra Det hvite hus. Folkene rundt Putin er svært lojale. Den viktigste egenskapen folkene i hans innerste krets har er lojalitet, og det sies at Putin verdsetter lojalitet tyngre enn kompetanse. Man vet hva som skjer med folk som bryter med lojaliteten. De faller fra høye bygninger eller fra himmelen, slik som Prigozjin gjorde.

– Hva tenker russere om vesten og Norge?

– Rent generelt opplever jeg at russere synes Norge er noe positivt. Mange russere kjenner på en sorg fordi de har mistet Europa. De regimetro har nok et mer anstrengt forhold til USA, men dette endret seg da Trump ble president. Russere sier at han snakker deres språk, og de snakket om Russland og USA som venner, sier Åsne Seierstad. ■

ROBUST FIBER

for krevende forhold

Felttromler

Solid og feltklar fiberdistribusjon

ProBeam®

Linsekontakter for tøffe forhold

38999

Velprøvde kontakter med mange muligheter

MPO

Kompakte kontakter med 12 eller 24 fiber

Hybride løsninger

Kombiner fiber og kobber i en kontakt

Foss leverer pålitelige fiberløsninger designet for militære operasjoner og røffe miljøer. Våre felttromler og kontakter er bygget for å tåle både feltbruk og hard håndtering.

Vi tilbyr skreddersydde løsninger og setter sammen alt utstyr ved vår moderne produksjon i Drammen. Som IPC-620-sertifisert leverandør garanterer vi høy kvalitet og presisjon hver gang.

OPTRONIC CAMERA SYSTEMS FOR MARITIME OPERATIONS IN ALL VISIBILITY CONDITIONS

STARLIGHT
ITALIA

Cutting edge technology applied for the best performance achievable for optronic camera systems.

FEATURES

Light weight	Super HD thermal & low light sensors
High performance light intensifier sensor	Combined zooming up to 360X
Self learning AI Recognition	6 axial fast gyrostabilisation
Embedded recording	Open architecture

www.starlightitalia.com

info@starlightitalia.com

Spar 15% på leiebil

Som medlem av BFO får du 15% rabatt på leiebil. Bestill leiebil til julen nå!

Slik bestiller du

Søk pris og bestill på hertz.no/bfo eller på telefon 22 10 00 00.

Oppgi rabattkode (CDP) 858387 ved bestilling.

hertz.no/bfo

Hertz[®]

DINE SIDER

VIKTIG FOR DEG SOM MEDLEM

04/2025

Side 45-66 >>

Lønnsoppgjøret 2025:

ET GODT OPPGJØR – MEN HVA BETYR DET FOR DEG SOM BFO-MEDLEM?

SIDE 48

DOM STYRKER BFOs KRAV

Behov for bedre yrkesskade- dekning

SIDE 52

ET ARBEIDSLIV I BEVEGELSE

En livsfase- orientert familiepolitikk

SIDE 50

«God HR-praksis gjør
Forsvaret til en seriøs
og ansvarlig arbeids-
giver, noe som styrker
rekruttering, reduserer
turnover og øker
motivasjonen blant
ansatte.»

SIDE 54

Våre eksperter hjelper deg – bla om

Lars Omberg
LEDER FORHANDLINGS-
UTVALGET

Grete Thorsby
FORHANDLINGSLEDER

Jon Erling Johansen
FORHANDLINGSLEDER

Bjørn Henrik Sævik
FORHANDLINGSLEDER

Grete Sandman
SENTRALT FRIKJØPT
TILLITSVALGT M&E

Lars Omberg

LEDER FORHANDLINGSUTVALGET

Grete Thorsby

FORHANDLINGSLEDER

Jon Erling Johansen

FORHANDLINGSLEDER

Hva jobber BFO med om dagen?

ALLE FOTO: FORSVARET

» En livsfaseorientert personalpolitikk

(HA/TA § 29): BFO mener at livsfaseorientert personalpolitikk må tydeliggjøres i en egen policy (retningsgivende dokument), mens tiltak og forvaltningspraksis kan beskrives nærmere i HR bestemmelsen med tilhørende veiledere. Egen arbeidsgruppe er nedsatt, der de tillitsvalgte deltar. Arbeidet er foreløpig satt på vent til etter jul. Se også egen artikkel.

» Aktivitets- og redegjørelsesplikten (HA/TA § 31): BFO har fulgt opp utviklingen av prosedyrer og systemer for aktivitets- og redegjørelsesplikten i Forsvaret. Fokus har vært på kompetanseheving og tydeliggjøring av roller og ansvar.

» Videreutvikling etter OMT: Et av tiltakene etter evaluering av OMT, var tydeliggjøring av roller, ansvar og myndighet (RAM) for offiserer og spesialister. BFO har gitt sine innspill til FST i arbeidet med en klargjøring, der det vurderes egen policy for offiser, spesialist og sivile.

» Omstilling Forsvaret: Evaluering av omstillingsprosesser knyttet til modernisering og effektivisering gjennomført. BFO har understreket viktigheten av likeverdige parter og forutsigbarhet i endringer. Se også egen artikkel.

» Kompensasjonsavtalen: Oppsigelse av avtalen 31. juli 2025 har utløst en reforhandlingsprosess. Arbeidsmøter gjennomføres i november og forhandlingsmøter er planlagt i desember. Dagens kompensasjonsavtale gjelder frem til ny avtale er fremforhandlet.

» HTA 2.5.3.2 – Rekruttere og beholde:

Ukentlige møter mellom partene gjennomføres med et lønsmessig fokus for å kunne beholde personell i Forsvaret. Forhandlinger om seniorbonus for

virksomhetskritisk kompetanse i Cyfor og andre områder.

» Lokale lønnsforhandlinger: Gjennomført i oktober, med prioritet på likebehandling og protokollføring. Se egen artikkel for detaljer.

» Strategisk situasjonsforståelse: Hovedtema som beredskap, opptrapping, personellmangel og boligproblematikk. BFO standpunkt fremmet til både politisk (Stortinget) og militært strategisk nivå (FST), samt til Forsvarsbygg.

» Endringer i yrkesskadeordningen: BFO har levert høringsvar til YS stat om utvidelse av arbeidsulykkesbegrepet, med frist til departementet 5. desember 2025. Se også egen artikkel.

» HR i Forsvaret: Flere saker som henger, bl.a. manglende lønnsutbetaling, ansiennitetsberegning, ferieavvikling, særavtale for Forsvarets spesialstyrker og reforhandling av NATO- og INTOPS-avtalene. BFO er aktive i sine prosesser opp mot både FD, FST og FPVS.

» Lønns- og insentivprosjektet: Arbeidet pågår fortsatt for fullt. Konkrete tiltak som områdetillegg for utvalgte avdelinger og lokasjoner er allerede implementert. Flere tiltak vil komme som følge av forhandlingene mellom partene i Forsvaret. Se også egen artikkel.

» Oppfølging og implementering av pensjon på variable tillegg: Partene i Forsvaret avleverte i september en rapport med anbefaling om hvilke tillegg som skal være pensjonsgivende. Rapporten er oversendt til FD og videre til Statens pensjonskasse for en pensjonsfaglig vurdering. BFO og øvrige parter avventer nå en tilbakemelding. Se også egen artikkel.

Bjørn Henrik Sævik
FORHANDLINGSLEDER

Grete Sandman
SENTRALT FRIKJØPT TILLITSVALGT M&E

«BFO har evaluert prosesser
knyttet til omstilling, effektivisering
og modernisering.»

HVA SKJER?

TARIFF OG MEDBESTEMMELSE NR. 4/2025

Lars Omberg

Grete Thorsby

Jon Erling Johansen

LEDER FORHANDLINGSUTVALGET

FORHANDLINGSLEDER

FORHANDLINGSLEDER

LØNN I BEVEGELSE:

Slik ble oppgjøret i Forsvaret 2025

Lytt!
BFO forklarer
lønnsoppgjøret i
BFO Befaler

Bakgrunn: Hva betyr årets lønnsoppgjør for deg som BFO-medlem?

SKREVET AV KOMMANDØRKAPTEIN/FORHANDLINGSLEDER **JON ERLING JOHANSEN**

Hurra, årets lønnsoppgjør mellom staten og YS Stat er i boks, og protokollene for HTA 2.5.1 og 2.5.2 er signert! Kort fortalt: Er du medlem av Befalens Fellesorganisasjon (BFO), kan du forvente deg litt ekstra i lønningsposen fra 1. mai 2025. Her kommer en enkel og grei forklaring på hva dette betyr for akkurat deg, hvordan potten er delt, og hvor mye mer du faktisk får å rutte med.

Rammen for oppgjøret: 4,4 prosent – men hva betyr det egentlig?

Årets lønnsoppgjør har en økonomisk ramme på 4,4 prosent. Dette er ikke bare et tall på papiret – det betyr mer penger på konto!

LA OSS BRYTE DET LITT NED:

- Overheng (1,3 %): Tillegg fra i fjor som slår inn for fullt i år, og tar plass i årets ramme.
- Glidning (0,7 %): Her snakker vi individuelle lønnsendringer og andre tillegg – altså det lille ekstra som ikke alle får likt.
- Resten: Fordeles som generelt tillegg og til lokale forhandlinger i hver virksomhet.

Staten og YS Stat enige om denne potten, og det er ingen grunn til å henge med hodet!

Slik ble denne lønnsposen fordelt: 25 prosent sentralt og 75 prosent lokalt.

- 25 % sentralt: Alle får et generelt tillegg på 1,05 % av grunnlønnen si fra 1. mai 2025 – det er alltid hyggelig med litt ekstra for alle!
- 75 % lokalt: Det er her BFO virkelig står på for deg! Hele 2,7 % av lønsmassen går til lokale forhandlinger. Og vi har jobbet for at du som medlem skal få din rettmessige bit av kaka.

Alt gjelder fra 1. mai 2025, og etterbetalingene kom på november-lønn – det la du kanskje merke til? For ansatte i FMA og FD kommer etterbetalingene med desember-lønn – så det blir en ekstra julegave fra arbeidsgiver!

HVA BETYR DETTE FOR DEG SOM BFO-MEDLEM?

Alle BFO-medlemmer som omfattes av avtalen får minst 1,05 prosent mer i lønn fra 1. mai. I Forsvaret har vi i tillegg forhandlet fram ytterligere tillegg – eksempler fra Forsvarets lokale protokoll 2025:

- Alle får 3,55 % ekstra, i tillegg til det generelle 1,05 % tillegget fra det sentrale oppgjøret.

- Jobber du i en SPENN-stilling? Da vanker det 2,2 % ekstra på årslønna.
- Er du på lønnsstige og har nådd toppen (11/17 års ansiennitet)? 2,2 % ekstra til deg også!
- Fylte du 50 år eller mer innen 1. mai 2025? Noen utvalgte stillinger får faktisk 0,75 % ekstra som bursdagsgave!
- Har du byttet jobb, fått gradsupprykk eller fungert i høyere stilling i perioden? Sjekk egne regler – det finnes løsninger for deg også.
- Er du timelønnet eller på korttidskontrakt? Da får du kun det generelle tillegget på 1,05 %.

For deg som tilhører Gruppe 1 (høyere offiserer fra oberst/kommandør og oppover): Det ble forhandlet parallelt på begge avtaleområdene, og alle fikk 4,4 prosent økning fra 1. mai 2025. Har du fått lønnstillegg mellom 1. mai og 30. september 2025, kommer dette på toppen. Denne lønna kom også med i november – akkurat i tide til julegavene!

Hvis du tilhører FMA eller FD, ta en titt i dine egne protokoller for resultatet – det er der hemmeligheten ligger!

HVEM FÅR TA DEL I GODENE?

- Du må være ansatt 1. mai 2025 (og ikke være i ulønnet permisjon over én måned).
- Sluttet, byttet jobb eller i permisjon uten lønn? Da får du kun det generelle tillegget.
- Midlertidig ansatte får med seg tillegg ved overgang til fast stilling eller forlenget midlertidighet.

MINSTELØNN FRA 1. MAI 2025:

- Oberst/Kommandør (OF5): kr 980 000
- Brigader/Flaggkommandør (OF6): kr 1 080 000

AVSLUTNING: ET GODT OPPGJØR OG

LYSERE TIDER I VENTE

Årets lønnsoppgjør gir alle BFO-medlemmer et solid lønnsløft fra 1. mai – dette er noe å feire! Lurer du på hvordan oppgjøret treffer akkurat din situasjon? Ta kontakt med oss i BFO gjennom BFO-appen, eller sjekk ut mer informasjon på nettsidene våre. God lønnsøkning og lykke til videre! ■

Bjørn Henrik Sævik
FORHANDLINGSLEDER

Grete Sandman
SENTRALT FRIKJØPT TILLITSVALGT M&E

«Årets lønnsoppgjør har en økonomisk ramme på 4,4 prosent. Dette er ikke bare et tall på papiret – det betyr mer penger på konto!»

Sivert (28) spesialist (OR3)
Gammel årslønn: kr 530.000
Ny årslønn: kr 554.576
Økning: kr 24.576

Klara (36) kaptein (OF2)
Gammel årslønn: kr 680.000,
Ny årslønn: kr 711.532
Økning: kr 31.532

Kaja (51) kommandersersjant (OR8)
Gammel årslønn: kr 780.000
Ny årslønn: kr 822.082
Økning: kr 42.082

Jon (55) kommandørkaptein (OF4)
Gammel årslønn: kr 880.000
Ny årslønn: kr 940.368
Økning: kr 60.368

Illustrasjoner er laget ved hjelp av kunstig intelligens. Feil kan forekomme.

Lars Omberg

Grete Thorsby

Jon Erling Johansen

LEDER FORHANDLINGSUTVALGET

FORHANDLINGSLEDER

FORHANDLINGSLEDER

Et arbeidsliv i bevegelse – men hva med familien?

BFO har fokus på arbeidet med en livsfaseorientert personalpolitikk

SKREVET AV OBERSTLØYTNANT/FORHANDLINGSLEDER GRETE THORSBY

I en tid der stadig flere familier består av to yrkesaktive partnere med egne karriereambisjoner, utfordres Forsvarets tradisjonelle mobilitetskrav. Beordringer og flyttinger har lenge vært en del av virkeligheten for militært personell, men det er på høy tid å stille spørsmålet: Kan vi lenger ta for gitt at ektefelle, samboer eller partner følger med?

TO-KARRIEREFAMILIER – EN NY NORMAL

Tidligere var det kanskje mer vanlig at én i familien hadde hovedansvaret for inntekt og karriere, mens den andre tilpasset seg. I dag er dette bildet endret. Mange forsvarsansatte lever i to-karriereforhold, der begge parter har høy utdanning, egne yrkesmål og økonomiske forpliktelser. Når én part får beordring til et nytt tjenestested, kan det få store konsekvenser for den andres jobbmuligheter og karriereutvikling.

LIVSFASEORIENTERT PERSONALPOLITIKK – EN NØDVENDIGHET

En livsfaseorientert personalpolitikk tar utgangspunkt i at ansatte har ulike behov gjennom livet – avhengig av om de er nyutdannede, småbarnsforeldre, i etableringsfasen, midt i karrieren eller nær pensjon. For Forsvaret betyr dette å anerkjenne at mobilitet og fleksibilitet må tilpasses livssituasjonen.

BFO ser frem til utarbeidelse av en livsfaseorientert personalpolitikk i samråd med Forsvaret og de andre arbeidstakerorganisasjonene, jf. HA/TA § 29. Vi jobber for en personalpolitikk som

- tar hensyn til familiesituasjon og partnerens karriere,

Avmelding

Dette jobber vi med:

En livsfaseorientert personalpolitikk, som ivaretar et arbeidsliv i bevegelse. Dette skal utarbeides i samråd mellom partene (arbeidstakerorganisasjonene og Forsvaret).

Målsetting:

En livsfaseorientert personalpolitikk, som tar utgangspunkt i at ansatte har ulike behov gjennom livet.

Status:

Avventer innkalling til møte med FST. Kan forventes januar 2026.

- gir økt forutsigbarhet i beordringer og flyttinger, og
 - tilbyr fleksible løsninger i ulike livsfaser.
- Dette handler ikke om å svekke Forsvarets operative evne, men om å styrke evnen til å beholde kompetente medarbeidere over tid. Arbeidet er allerede satt på agendaen, og BFO har forventninger om gode og konstruktive diskusjoner i arbeidet mot et felles mål.

LOKALISERING OG ARBEIDSMARKED

Forsvaret er til stede i hele landet – ofte i distrikter med begrenset arbeidsmarked. For partneren til en offiser eller spesialist kan det være svært krevende å finne relevant arbeid i nærheten av et nytt tjenestested. Dette kan føre til at familien må leve adskilt, at partneren må pendle, eller i verste fall at karrieren må settes på vent. Det er ikke bærekraftig – verken for individet, familien eller Forsvaret som arbeidsgiver.

BFOS FORSLAG TIL TILTAK

BFO har løftet frem flere tiltak for å møte utfordringene knyttet til to-karrierefamilier og livsfasebevisst personalpolitikk.

1) Lengre planleggingshorisont

Beordringer og flyttinger må varsles tidligere, slik at familien får tid til å planlegge og vurdere konsekvenser. Økt bruk av to-trinns beordringer kan være et godt tiltak, og spesielt i forbindelse med utdanning eller tjeneste i utlandet.

2) Fleksibel arbeidsplass

Der det er mulig, bør det legges til rette for fleksible arbeidsformer – inkludert bruk av hjemmekontor og digitale løsninger. Dette gjøres allerede i dag, men økning av antall fjernnivåkli-

Bjørn Henrik Sævil
FORHANDLINGSLEDER

Grete Sandman
RIKJØPT TILLITSVALGT M&E

enter kan også øke muligheten for denne type tilrettelegging.

3) Styrket godtgjoringssystem

Vurdering av nye former for kompensasjon for ulemper knyttet til flytting og pendling, tilpasset livssituasjon, har vært en viktig del av lønns- og insentivprosjektet fra 2024.

4) Støtte til medflyttere

Etablering av ordninger for karriereveiledning, jobbformidling og nettverksbygging for ektefelle/samboer/partner.

5) Livsfasebasert mobilitet

Utvikling av retningslinjer som tar hensyn til livsfase ved vurdering av mobilitet og beordringer.

Så snart en livsfaseorientert policy er på

«Tidligere var det kanskje mer vanlig at én i familien hadde hovedansvaret for inntekt og karriere, mens den andre tilpasset seg. I dag er dette bildet endret.»

plass, er det naturlig å se på videre utvikling av HR regelverket for hvordan Forsvaret forvalter beordring av personell i de ulike livsfasene. Hvilket behov som er det styrende, Forsvarets behov eller individets, kan diskuteres, men forsvarsløven kan ikke sees bort fra når det gjelder hvor og når det er behov for personell.

ET ARBEIDSGIVERANSVAR

Forsvaret har et ansvar for å være en attraktiv og moderne arbeidsgiver. Det innebærer å se hele mennesket – ikke bare den ansatte, men også familien. Å legge til rette for to-karrierefamilier og livsfaseorientert personalpolitikk handler ikke bare om trivsel og rekruttering, men også om å beholde kompetanse over tid. ■

Lars Omberg

LEDER FORHANDLINGSUTVALGET

Grete Thorsby

FORHANDLINGSLEDER

Jon Erling Johansen

FORHANDLINGSLEDER

Behov for bedre yrkesskadedekning for Forsvarets personell

Dom fra Oslo tingrett styrker BFOs krav

SKREVET AV OBLT/FORHANDLINGSLEDER GRETE THORSBY

Dommen fra Oslo tingrett 14.10.2025 markerer et viktig gjennombrudd for Forsvarets personell og deres rett til yrkesskadedekning. Saken er ført av Parat Forsvar og gjaldt en ansatt som under en obligatorisk treningsøkt pålagt av arbeidsgiver pådro seg rabdomyolyse – en alvorlig skade som i utgangspunktet ikke ble godkjent som yrkesskade av NAV og Trygderetten. BFO har tidligere påpekt at det er avgjørende for Forsvarets operative evne og personellets trygghet at det foreligger en forutsigbar og tilpasset yrkesskadedekning, spesielt ved pålagt trening, øving og operativ tjeneste.

Retten la i sin vurdering stor vekt på at treningsøkten ikke hadde faglig forankring i Forsvarets egne retningslinjer, og at den ville blitt frarådet ved en risikovurdering. Dette viser at Forsvarets personell kan bli utsatt for ekstraordinære påkjenninger, selv om de er godt trent og vant til krevende oppgaver.

Dommen understreker at den ansatte ikke kan lastes for manglende kunnskap om risikoen, og at arbeidsgiver må bære ansvaret dersom risikoen materialiserer seg i en skade. Dette er i tråd med BFOs tidligere innspill om at personellet ikke skal stå alene med konsekvensene av risiko som følger av arbeidsforholdet.

Det er en pågående høring om utvidelse av arbeidsulykkebegrepet, der Forsvarsdepartementet mener at dette vil dekke behovet for en tilfredsstillende forsikrings- og erstatningsordning. BFO er ikke enige. BFO mener at dommen tydelig viser behovet for en egen bestemmelse i forsvarsloven

som sikrer full erstatning ved skader under pålagt trening, øving og operativ tjeneste. Dette vil gi Forsvarets personell trygghet for dekning, uavhengig av om risikoen er tilstrekkelig vurdert på forhånd, og sikre at personellet ikke står alene med konsekvensene av risiko som følger av arbeidsforholdet.

Både politiet og kriminalomsorgen har en slik særskilt ordning. Hvorfor skal ikke også Forsvarets personell ivaretas og sikres på en god måte, når uhellet blir et faktum? BFO følger saken tett og vil gi sin høringsuttalelse til arbeids- og inkluderingsdepartementet innen 5. desember 2025.

MERK:

Staten, ved Statens pensjonskasse, har anket dommen. Regjeringsadvokaten mener tingretten la for stor vekt på vitneforklaringen fra Forsvarets fagansvarlige. De påpeker at treningsøkten var krevende, men øvelsene var velkjente og vanlige blant norske yrkesmilitære. Etter deres vurdering var økten en del av den ansattes kjerneoppgaver, og derfor regnes det ikke som en arbeidsulykke som førte til yrkesskade. ■

Fakta

For at en skade skal regnes som en yrkesskade, eller en arbeidsulykke, må skaden skje som følge av en «tidsbegrenset ytre hendelse» som medfører en påkjenning eller belastning som er «usedvanlig» i forhold til det du normalt arbeider med.

Avmelding

Dette jobber vi med:

En ny bestemmelse i forsvarsloven § 71, som sikrer de som gjør arbeid eller utfører verv i Forsvarets tjeneste full erstatning for skader som skyldes pålagt trening og øving mv.

Målsetting:

Fullverdige erstatnings- og forsikringsordninger for all aktivitet i Forsvarets tjeneste.

Status:

Avventer høring av utvidelse av arbeidsulykkebegrepet (frist 05.12.25) og svar på BFOs henstilling om en egen særordning gitt i forsvarsloven § 71.

Bjørn Henrik Sævik
FORHANDLINGSLEDER

Grete Sandman
SENTRALT FRIKJØPT TILLITSVALGT M&E

«Prosjektet anbefaler å styrke og målrette insentiver for å stimulere til både flytting, pendling og fleksibilitet.»

STATUS

Lønns- og insentiv-prosjektet

Arbeidet pågår fortsatt med uforminsket styrke.

SKREVET AV OBLT/LEDER FORHANDLINGSUTVALGET **LARS OMBERG**

De konkrete løsningene vil innenfor flere områder fortsatt kreve videre forhandlinger og endringer i eksisterende avtaler og bestemmelser.

1. Arbeidstid og godtgjøring

Prosjektet anbefaler tiltak med lengre planhorisont, et tydeligere skille mellom planlagt og ikke planlagt aktivitet, samt større grad av faste og forutsigbare tillegg for aktiviteter som vakt, øving og seiling.

Lenger planleggingshorisont er etablert som en prøveordning ved flere avdelinger i Forsvaret. Tilbakemeldingene er i all hovedsak positive og bidrar til økt forutsigbarhet knyttet til arbeidstid og inntekt.

2. Avtaleverk og styrings-system innenfor lønn og insentiver

Prosjektet anbefaler et forenklet og mer tilgjengelig avtale- og regelverk, samt tydeligere og mer målrettet styring sentralt. Samtidig skal handlefriheten på lokalt nivå styrkes.

Partene i Forsvaret er som følge av anbefalingene enige om å redusere antall særavtaler og dermed en opprydding og forenkling av regelverket.

3. Geografisk mobilitet

Prosjektet anbefaler å styrke og målrette insentiver for å stimulere til både flytting, pendling og fleksibilitet, samtidig som forsvarssektoren bør bli en mer fleksibel og attraktiv arbeidsplass i hele landet.

BFO og øvrige parter har som følge av prosjektet allerede forhandlet frem et område-tilllegg for utvalgte områder og avdelinger. I tillegg har BFO sterkt anbefalt å følge opp muligheten for å implementere en årlig fri flyreise for utvalgte avdelinger og geografiske lokasjoner. Her pågår arbeidet fortsatt for fullt. ■

Lytt!

BFO Befaler: Lønn og insentiver i Forsvaret med oberst Daniel Berg Eriksen og Lars Omberg

Oppsummert

- » En prosjektgruppe har sett på Forsvarssektorens lønns- og insentivsystem
- » Partene: FD, Forsvaret og arbeidstakerorganisasjonene. BFOs leder av Forhandlingsutvalget, Lars Omberg, har deltatt i prosjektet i hele perioden.
- » Prosjektgruppen startet arbeidet i 2021. 18. mars 2024 ble rapporten undertegnet av partene.
- » Rapporten kommer med anbefalinger om et helhetlig og fleksibelt lønns- og insentivsystem som er målrettet for å beholde personellet.
- » Rapporten anbefaler blant annet styrkede insentiver og en mer forutsigbar arbeidshverdag knyttet til vakt, øving og seiling.
- » Implementering starter i 2025.
- » Konkrete løsninger innenfor flere av områdene vil fortsatt kreve videre forhandlinger og endringer i eksisterende avtaler og bestemmelser.

M&E- OG F24-PROSJEKTENE – HVOR STÅR VI NÅ?

SKREVET AV SENTRALT FRIKJØPT TILLITSVALGT M&E **GRETE SANDMAN**

De fleste M&E- og F24-prosjektene er nå implementert, mens noen fortsatt befinner seg i en transformasjonsfase. Likevel gjenstår det arbeid: Hvordan har prosjektene blitt gjennomført? Hvordan har prosessene fungert? Har vi oppnådd det vi ønsket – eller må noe justeres for å sikre bedre måloppnåelse?

MIDTVEISEVALUERING

I høst har arbeidstakerorganisasjonene og arbeidsgiver gjennomført en midtveisevaluering av M&E HR – et prosjekt som har vært mye diskutert siden iverksettelsen 1. januar 2024. HR og personellforvaltning berører alle, og når det ikke fungerer optimalt, får det stor oppmerksomhet i hele Forsvaret. Dette skiller seg fra prosjekter som eksempelvis Forsvarets økonomisenter, som i større grad påvirker systemnivå.

HVA VISER EVALUERINGEN SÅ LANGT?

I vår ble det sendt ut evalueringsskjemaer til alle DIF-er, samt fagavdelinger og operativ lederstøtte (OLS) i Forsvarets personell- og

vernepliktssenter (FPVS). Svarene avdekket flere urovekkende funn:

- Uklare roller, ansvar og myndighet (RAM) mellom DIF, FPVS, OLS og fagavdelinger – på alle nivåer
- Manglende ressurssetting i OLS i forhold til oppgaver og oppdragsportefølje, med faretruende stor belastning på personellet
- Vanskelig rekruttering til OLS, spesielt på militær side
- Restoppgaver som hoper seg opp
- Prinsippet «En gang, ett sted» oppleves ikke å fungere

Dette er bare noen av punktene som går igjen i tilbakemeldingene. Det er mye å ta tak i fremover.

TILTAK OG VEIEN VIDERE

FPVS har allerede iverksatt en rekke tiltak gjennom en koordineringsordre. Partene på nivå 1 skal medio 2026 få en oppdatering om fremdriften og om tiltakene har hatt ønsket effekt. Endelig evaluering av måloppnåelsen for M&E HR skal gjennomføres innen sommeren 2027.

BFO har også gitt skriftlig tilbakemelding

til Forsvarsstaben om at det ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til roller, ansvar og myndighet innen HR etter omorganiseringen. HR må ha klare fullmakter og tydelige roller for å kunne ta beslutninger lokalt. Når HR kan avgjøre saker uten unødvendig eskalering, reduseres ventetid og personellsaker som ferie, permisjon, pendling og arbeidsmiljø håndteres raskere. God HR-praksis gjør Forsvaret til en seriøs og ansvarlig arbeidsgiver, noe som styrker rekruttering, reduserer turnover og øker motivasjonen blant ansatte. BFO har bedt om at Forsvaret følge opp dette for å sikre en profesjonell, rettferdig og effektiv håndtering av personell.

EN STOR TAKK TIL ALLE SOM STÅR I STORMEN

Mens FPVS og DIF-ene jobber med prosesser, teknologisk understøttelse og andre forbedringer i samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene, er det viktig å huske på alle OLS medarbeidere som står midt i dette arbeidet. De gjør sitt beste under stor belastning – og fortjener både et klapp på skulderen og noen ekstra heiarop. ■

Pensjon på variable tillegg – oppfølging av dommen fra Høyesterett

BFO venter utålmodig på videre fremdrift!

SKREVET AV OBLT/LEDER FORHANDLINGSUTVALGET **LARS OMBERG**

Partene i Forsvaret avleverte i september en omforent rapport om hvilke variable tillegg som skal være pensjonsgivende i Forsvaret. Vi har diskutert oss frem til enighet om de store grepene knyttet til vakt, øving og seiling. Rapporten synliggjør også at arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene er uenige om enkelte forhold. Dette vil bli fulgt opp i den videre prosessen.

HVA SKJER NÅ?

Rapporten er overlevert til FD og videresendt til Statens pensjons-

kasse for en pensjonsfaglig vurdering. Når statens pensjonskasse er ferdig med sitt arbeid skal dette grunnlaget videre til regjeringen for en nærmere gjennomgang.

BFO er svært utålmodig på videre fremdrift, herunder implementering og innberetning av pensjonsgivende variable tillegg som partene i Forsvaret er enige om. BFO er i løpende dialog med FD for å påskynde videre fremdrift og ytterligere konkret informasjon om tidsforløpet i det videre. Det forventes en mer utfyllende tilbakemelding fra FD i slutten av november.

BFOs medlemmer trenger ikke å foreta seg noe inntil videre. ■

Supply Chain Risk ASSURANCE

Achilles delivers end to end defence supply chain risk management, from onboarding to continuous monitoring, so you can protect operational readiness, strengthen mission assurance, and meet defence compliance requirements with confidence.

One platform. Zero blind spots.

Learn more

Reduce risk

- Improve data quality with automation and annual checks.
- Proactively identify and manage mission critical supply chain risks.
- Improve performance.

Enhance compliance

- Meet national, NATO and defence due diligence and transparency obligations.
- Go further with supplier audits.
- Streamline sustainability reporting.

Reduce costs

- Remove silos and duplication in supplier onboarding and management.
- Drive procurement efficiencies with AchillesAI

ALL SUPPLIERS. ALL RISKS. ALL MISSIONS.

Built on 30+ Years of Global Supply Chain and Defence Expertise

Trusted by government defence agencies, defence primes, and critical national infrastructure programmes.

Put mission critical risk where it belongs - under your control at:

www.achilles.com

«Kompetanseheving og informasjonsdeling blant tillitsvalgte og medlemmer er viktig, særlig når Forsvaret er i vekst.»

Ny i BFO: Stine Holth Fjuk

Stine Holth Fjuk skal sørge for at medlemmer og tillitsvalgte får nødvendig kunnskap nå som Forsvaret vokser.

AV ØYVIND FØRLAND OLSEN

Jeg skulle egentlig bare være i Forsvaret ett år. Så skulle jeg bli politi. Ett år ble til ett år til, fordi jeg trivdes så godt med kolleger og arbeidsoppgavene, og syntes det var så gøy å jobbe. Nå har jeg vært i Forsvaret snart 20 år. Det skyldes en stor grad av tilfeldigheter, og det jeg er glad for i ettertid, sier Fjuk (38).

Fjuk forteller at hun selv søkte seg til førstegangstjenesten i 2006 og ble hundefører i militærpolitiet. Da var det ennå ikke allmenn kjønnsnøytral verneplikt. Når året var omme, ga tjenesten mersmak og Fjuk søkte seg inn på idrettbefalsutdanning på Haakonssvern.

ANSVAR FOR BFO SKOLEN

– Deretter ble det pliktår og jeg fikk ansettelse ved Forsvarets tekniske befalsskole, sier Fjuk som er ny ansatt i Befalets Fellesorganisasjon.

Nå har hun ansvar for en stor kursportefølje som kompetanseutvikler og BFO skolen.

Her kan du lese om vår nye rekrutteringsansvarlige **Lars Kristian Bjønness Werven**

Den skal tilby utdanning som «dekker medlemmets, den tillitsvalgte og arbeidsgivers behov for kunnskap om lover, avtaler, rettigheter og plikter».

– Jeg har forholdt meg til å flytte materiell i ti år, og det har utviklet seg en større interesse å jobbe med mennesker, sier Fjuk som kommer fra en stilling som Ass S3 i Mottak- og transportbataljonen på Sessvollmoen.

Der sørget hun blant annet for at norske og allierte styrker kunne deployeres i inn- og utlandet.

KURS OG NETTVERKSBYGGING

– Nå ønsker jeg å bidra med mine erfaringer og gjøre noe positivt for våre medlemmer og tillitsvalgte. Kompetanseheving og informasjonsdeling blant tillitsvalgte og medlemmer er viktig, særlig når Forsvaret er i vekst og mange ansatte lever under omstilling, sier Fjuk og fortsetter:

– Digitale kurs er viktig for å nå ut til enda flere. Samtidig må vi holde fysiske kurs da det gir mulighet for dybde, diskusjon og nettverksbygging. Vi er helt avhengig av de ansatte for å løse oppdraget og da må vi sørge for at kompetansen hos den enkelte er god. Det må vi bidra til og Forsvaret sørge for, sier Fjuk. ■

KONGSBERG

PRECISION STRIKE

From Air, Land & Sea

- Naval Strike Missile
- Joint Strike Missile

Selected by:

Protechting People and Planet

www.kongsberg.com

KUNNGJØRING: BFO 13. ORDINÆRE KONGRESS 2026

Leder BFO **Dag Stutlien**

I henhold til BFO vedtekter §4d kunngjøres herved:

BFOs 13. ordinære kongress avholdes 9-11 juni 2026 på X-meeting point Hotell på Hellerudsletta.

Kongressen er BFOs høyeste myndighet og består av 1,25 % av BFOs stadig tjenestegjørende medlemmer. Regionstyrene oppnevner delegater etter prorata fordeling.

Følgende saker behandles

- Beretning ■ Regnskap ■ Innmeldte saker
- Retningslinjer for virksomheten i kommende periode
- Vedtekter ■ Økonomiplan
- Valg av:
 - Leder
 - Nestleder
 - Hovedstyre
 - Revisor
 - Protokollkomité

Som BFO-medlem kan du være med å bestemme.

Ta kontakt med din lokalforening eller regionstyreleder og gi dine innspill.

Følgende frister gjelder:

1. Saker til kongressbehandling inklusive eventuelle forslag til vedtektsendringer må være Hovedstyret i hende senest 5. januar 2026
2. Foreligger det forslag til vedtektsendringer, vil disse bli gjort kjent av Hovedstyret senest 8. mars 2026
3. Delegatfordeling vil bli vedtatt på Hovedstyremøtet i 15. januar 2026, og distribuert ut til BFOs regioner

Befalets Fellesorganisasjon (BFO) er i vekst

Blir du med på laget for å bidra til et bedre arbeidsliv i Forsvaret?

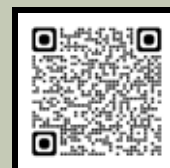
Vi lyser snart ut følgende stillinger:

**Forhandlings-
leder**

**Administrasjons-
ansvarlig**

Markedsfører

*Les mer om stillingene
i BFO her!*

Få hjelp når du trenger det

Livet skjer – og av og til kan det bli litt mye. **BFO helseforsikring** gir deg hjelp når du trenger det. Forsikringen dekker selvsagt rask utredning og behandling på privat sykehus eller hos spesialist. Men noen ganger kan det være godt å ha noen å snakke med. Med BFO Helse får du psykologisk hjelp – hvor og når det passer deg.

Har du BFO helseforsikring kan du alltid snakke med en psykolog – også hvis du trenger psykologisk førstehjelp. Du kan snakke med psykologen ansikt til ansikt, eller på video hvis det passer bedre for deg.

Du får også tilgang til appen «Overvinne» som er et digitalt verktøy for selvhjelp, utviklet av psykologer. Her finner du øvelser, videoer og artikler som hjelper deg med å få det bedre – i ditt eget tempo og helt uten henvisning.

Vil du vite mer? Les mer på if.no/helse,
eller ring oss på 21 49 24 00

I samarbeid med

KONTAKTINFO BFO

LEDER
Dag Stutlien

930 67 475
dag.stutlien@bfo.no

NESTLEDER
Lars Ullensvang

907 67 282
lars.ullensvang@bfo.no

SEKRETARIATSLEDER
Svein-Erik Kræmer

901 81 970
svein.kramer@bfo.no

IT DRIFT- OG ARKIV ANSVARLIG
Kyrre Felde

970 99 880
kyrre.felde@bfo.no

MEDLEMSREGISTER
Mona Eriksen Rudberg

924 28 698
mona.rudberg@bfo.no

ØKONOMILEDER
Mona Skansen Audne

957 50 165
mona.audne@bfo.no

INFORMATION MANAGEMENT
Hilde Halling

901 12 670
hilde.halling@bfo.no

**LEDER KOMMUNIKASJONS-
AVDELINGEN**
Mia Nicoline Huitfeldt

959 02 014
mia.huitfeldt@bfo.no

REDAKTØR OFFISERSBLADET
Øyvind Førland Olsen

928 40 219
oyvind.olsen@bfo.no

REKRUTTERINGSANSVARLIG
Sindre Østnor

473 54 525
sindre.ostnor@bfo.no

REKRUTTERINGSANSVARLIG
Lars Kristian Bjønness Werven

93854443 epost
lars.werven@bfo.no

**MARKEDS- OG FORSIKRINGS-
ANSVARLIG**
Jacob Tvedt Gelius

984 14 071
jacob.gelius@bfo.no

LEDER FORHANDLINGSUTVALGET
Lars Omberg

920 91 238
lars.omberg@bfo.no

SENTRALT FRIKJØPT TILLITSVALGT M&E
Grete Sandman

920 48 979
grete.sandman@bfo.no

FORHANDLINGSLEDER TARIFF
Jon Erling Johansen

924 70 604
jon.johansen@bfo.no

FORHANDLINGS-./MEDBEST.
Grete Thorsby

952 16 662
grete.thorsby@bfo.no

FORHANDLINGSLEDER TARIFF
Bjørn Sævik

990 96 214
bjorn.savik@bfo.no

KOMPETANSEUTVIKLER BFO
Stine Holth Fjuk

474 98 531
stine.fjuk@bfo.no

HTV HÆR
Rune Isvik

400 29 792
htv-haer@bfo.no

HTV SJØ
Per Ivar Haugen

934 59 898
per.haugen@bfo.no

HTV LUFT
Nikolai André Valvik
 472 93 924
 nikolai.valvik@bfo.no

HTV LUFT, VARA
Ivar Bergundhaugen
 909 95 424
 ivar.bergundhaugen@bfo.no

HTV HEIMEVERNET
Inge Øyen
 992 22 781
 inge.oyen@bfo.no

HTV FOH
Ove Fjelstad
 990 40 636
 ove.fjelstad@bfo.no

HTV HÆR, VARA
Håkon Widerøe
 924 55 769
 hakon.wideroe@bfo.no

HTV SJØ, VARA
John L Strømseng
 0540-3486/926 24 550
 john.stromseng@bfo.no

FPVS
Trond Arild Bølla
 992 15 663
 trond.bolla@bfo.no

UTLAND
SENTRALT FRIKJØPT TILLITSVALGT
Tor Gunnar Framnes
 930 53 744
 tor.framnes@bfo.no

SENTRALT FRIKJØPT TILLITSVALGT
Lars Kjeldseth
 476 66 768
 lars.kjeldseth@bfo.no

SENTRALT FRIKJØPT TILLITSVALGT
André Christian Solhaug
 930 98 893
 andre.solhaug@bfo.no

FMA, HOVEDTILLITSVALGT
Jarle Birkeli
 906 61 819
 HTV-FMA@bfo.no

FLO FRIKJØPT TILLITSVALGT
Kari Johanne Gudim
 474 64 371
 hvt-flo@bfo.no

HTV

CYFOR

Tore Knutsen
 958 65 362
 htv-cyfor@bfo.no

FST

Anja Meland Kongsland
 992 99 204
 htv-fst@bfo.no

FHS

Andre Berg Thomstad
 472 52 788
 htv-fhs@bfo.no

FFT

Kenneth B. Henriksen
 990 93 808
 htv-fft@bfo.no

FSAN

Håkon Trehjørningen
 472 38 333
 HTV-FSAN@bfo.no

FB

Vebjørn Hanssen
 404 35 973
 htv-fb@bfo.no

ETJ

Ta kontakt på e-post
 htv-etj@bfo.no

FS

Ola Jonson Bakk
 htv-fs@bfo.no

FD

Egil Daltveit
 950 60 162
 egil.daltveit@fd.dep.no

KAFO Landsstyre

LEDER KAFO

Martin Nordvang (LKSK)
 955 20 548
 E-post: kafo@bfo.no

NESTLEDER KAFO

Jonas Viken(KS)
 E-post: kafo@bfo.no

SEKRETÆR KAFO

Sondre Skogum (LKSK)
 E-post: kafo@bfo.no

Pensjonsbrev 4 - 2025

Hovedpunktene i
ny pensjonsordning

Dette handler brevet om:

Vite hva det betyr for din
pensjon og hva du må passe på

Derfor bør du lese det:

La det være sagt, det eneste som er sikkert er at de nye reglene er uklare og skaper mye diskusjon om hva Stortinget faktisk har vedtatt. En av utfordringene er Statens pensjonskasses vurdering eller tolkning av det regelverket som er vedtatt.

Forskjellige måter å beregne pensjon på skaper forvirring, usikkerhet og BFO er en smule irritert over at regler som skal tre i kraft 1.1.2026 enda er uklare. Vi er også usikre på om medlemmene i SPK er i stand til å kontrollere at de får en riktig pensjon i årene som kommer.

Av Grethe Bergersen og
pensjonist Ragnar Dahl

Dette pensjonsbrevet er en kort oppsummering av hovedpunktene i ny pensjonsordning. Vi tok en vurdering om vi skulle si hva vi var usikre på, men har funnet det nødvendig for å unngå å besvare et betydelig antall henvendelser, da SPK, enn så lenge, ikke er i stand til å besvare våre medlemmer på en måte hvor de kan ta kvalifiserte valg.

VI SER PÅ:

- Hva nå og fremover
- Hvordan beregner SPK pensjonen din
- Litt om hva som er uavklart
- De vanligste reglene for pensjon for militært personell
- Hva benytter SPK i sine prognoser mht ny ordning
- Nedgang i lønn en utfordring
- Konkret om hva som gjelder for årskullene 1963–69

« Problemstillingen nedgang i lønn er viktig for mange, som sier fra seg lønnsopprykk for å beholde pensjonsgrunnlaget sitt og det er forståelig.»

Hva nå og fremover

BFO har i mange år beregnet pensjon for våre medlemmer, dette fordi SPK ikke har utarbeidet en pensjonskalkulator for de med særaldersgrense, mens de er i stand til å beregne for alle andre. At BFO har bistått medlemmene, har bidratt til at et stort antall medlemmer ikke har mistet sin gullpensjon. Vi vil fortsette med dette, men desto lengre usikkerheten om regelverket varer, desto større sjanse er det at noen vil miste retten til gullpensjon. Dette skyldes både økningen av den enkeltes lønn, men også sikringsbestemmelsen i Hovedtariffavtalen (HTA).

BFO forventer at SPK etter hvert blir i stand til å beregne pensjon for de med særaldersgrense. Det kan virke som om de ikke har vært i stand til, eller ikke ønsket å gjøre dette, da de gjennomfører kurs og beregner særalderspensjon for militært personell med særaldersgrense. Vi håper også at de vil være i stand til å presentere hva den enkelte har krav på i pensjon, i relasjon til den kontrollplikten den enkelte har i samsvar med lov om Statens Pensjonskasse.

BFO er snart i mål med sin nye pensjonskalkulator, men vi venter på at SPK skal avklare forvaltningspraksis.

Hvordan beregner SPK pensjon

SPK beregner pensjon på sine pensjonskurs, på kundesenteret og ved faktisk avgang for aldersgrensen.

- Pensjonsberegningen på pensjonistkursene skjer med utgangspunkt i oppgitte tall fra Forsvarets lønnsadministrasjon, inklusive nedgang i lønn.
- Kundesenteret beregner ikke nedgang i lønn og du får kun en beregning basert på sluttlønn, inklusive faste avtale pensjonsgivende tillegg.
- Ved faktisk avgang beregnes alle faktorer, inklusive nedgang i lønn og faste avtalte pensjonsgivende tillegg.

Mye er uavklart

Mye er enda ikke avklart mht pensjon for de som er i Forsvaret. BFO har hatt et møte med YS og de skal ha et møte med SPK 4. desember for å avklare forhold rundt nedgang i lønn etter at vi gikk fra lønnstrinn til årslønn. Problemstillingen nedgang i lønn er viktig for mange, som sier fra seg lønnsopprykk for å beholde pensjonsgrunnlaget sitt og det er forståelig. I den siste tiden har vi også opplevet at sikringsregelen i hovedtariffavtalen i Staten spenner ben under mange som har frasagt seg lønn.

En annen problemstilling som er kommet opp i kjølvannet av de nye reglene er oppsatt pensjon for de som har tjeneste fra internasjonale operasjoner i juni 2006 og med utreise før 1 juli 2012. Den oppsatte pensjonen får endret opptjeningen fra 30 år og inntil 40 år. For de som er født i 1963-69 vil dette ha marginal innvirkning frem til 67 år, siden de får det med seg i pensjonsgrunnlaget.

Hva som gjelder for 1970-kull og senere er noe uklart, da det ser ut som om pensjonsgrunnlaget er definert som siste årslønn. Eventuelle tap som følge av overgang fra en pensjonsordning til en annen, uten opphold i medlemskapet i SPK må avklares. Så kan man også si at de som er unge og som har vært ute, kan få en gevinst de ellers ville ha tapt om de gamle reglene hadde blitt videreført, hvor de ville på ett eller annet tidspunkt ha mistet sin gullpensjon.

Status lov- og forskriftsarbeid

- Det er vedtatt lovendringer som dekker personer med særaldersgrense født i 1963 eller senere. De nye reglene trer i kraft 1. januar 2026.
- Det gjenstår fortsatt enkelte forskrifter, implementering og konkrete regler om bl.a. hvem som får tidligpensjon, vilkår og overgangsordninger.
- Så selv om hoved loven er vedtatt, betyr dette at alt det praktiske og utfyllende regelverket ikke nødvendigvis er fullt operativt ennå. Dette er det SPK er i ferd med å bringe i orden, men det vil ta tid.

»

De vanligste reglene for pensjon for militært personell

I dette pensjonsbrevet gir den status vi har pr nå, og omtaler de mest aktuelle problemstillingene. BFO vil utarbeide et pensjonshefte så snart vi har fått avklart forvaltningspraksis. Dette heftet vil vise til aktuelle lover, forskrifter og hvordan ting henger sammen og vil dekke de alle aldersgrupper vi så langt beregner pensjon for.

Faktisk pensjonsberegning ved avgang fra stilling med særaldersgrense

I det du sier opp din stilling vil det gå en pensjonsmelding til SPK fra Forsvaret med de siste oppdaterte lønnsdata. Da begynner SPK sine faktiske beregninger av dine pensjonsrettigheter. Alle beregninger tas med utgangspunkt i den informasjon Forsvaret har gitt til SPK.

Dersom du reelt har hatt nedgang i lønn, vil dette medregnes i pensjonsgrunnlaget, sammen med faste avtalte pensjongivende tillegg. Når pensjonsgrunnlaget er utregnet, vil du få 66 prosent av dette frem til fylte 67 år.

Hva som gjelder for årskull 1970 og senere er noe uklart, men her beregnet pensjonsgrunnlaget av sluttlønn og disse vil få 66 prosent av dette frem til fylte 67 år. Vil bli mer behandlet i neste pensjonsbrev.

85-års regelen fases ut

85-årsregelen fases ut fra 1970-kullet. Dette skjer ved at de som er født i januar 1970, ikke kan fratre ved 57 år som tidligere etter denne regelen, men må vente til 57 år og 1 måned, en som er født i februar 1970 må vente til 57 år og 2 måneder osv. De som er født i 1973 har ikke 85-årsregel.

Fra særalderspensjon til tidligpensjon

Særalderspensjon har endret navn til tidligpensjon. For aldersgruppene 1963-69 skal tidligpensjon beregnes etter samme regelverk som tidligere og reglene for avkortning videreføres. Dvs at du kan jobbe i privat sektor uten avkortning av pensjon, mens ved jobb i offentlig sektor avkortes pensjonen krone for krone.

For de som er født i 1970 og senere er det foreslått at det fra 1.1.2025 kun er tid med særaldersgrense som gir opptjening til særalderspensjonen (for tiden før 2025 teller alle år i offentlig sektor med, uavhengig av aldersgrense), i tillegg må man ha stått i stilling med særaldersgrense i minst 10 av de siste 15 årene før man fratrer ved tidligpensjon. Det er også foreslått at tidligpensjon for disse skal reduseres dersom

man har annen inntekt som overstiger 2.7 G, uavhengig om den kommer fra privat eller offentlig sektor.

Tidligpensjon utbetales for alle fra avgang, frem til du når alderen for ubetinget alderspensjon fra NAV (67 år).

Opptjeningstiden i SPK

Opptjeningstiden i SPK er 30 år i 100 prosent stilling. For medlemmer født i 1963-69 er det medlemstid i SPK som avgjør, for yngre kull (fra 1970 og senere) er det 30 år i særaldersstilling som gjelder. Ved kortere opptjeningstid eller lavere stillingsprosent blir det en forholdsvis avkortning.

Opptjening i bruttoordningen (gammel ordning) med samlet varighet under 3 år ved utgangen av 2019 skal konverteres til påslagsordningen for dem som går inn i den nye ordningen.

Alle har rett på særalderspåslag

Alle født i 1963 og senere har rett på det nye særalderspåslaget på 7.7 prosent, her er kravet 30 år i særaldersstilling for de som er født i 1970 og senere, men for årskullene 1963-69 regnes all tid før 2025 i medlemspliktig stilling med. Felles er at minst 10 av de siste 15 år før avgang er i særaldersstilling. Ved kortere opptjeningstid, avkortes påslaget forholdsvis.

Særalderspåslaget beregnes med 7.7 prosent av pensjonsgrunnlaget, jf. Prop. 108 L § 26 r. Pensjonsgrunnlaget er sluttlønnen i stillingen med særaldersgrense, inkludert pensjongivende tillegg, jf. § 11. Særalders-påslaget beregnes ikke av historiske inntekter eller beste år, og skal ikke samordnes med andre pensjonsytelser og utbetales ved fylte 67 år.

Årskullene 1963–69 får ikke avkortning av særalderspålaset ved fortsatt jobb, da de omfattes av overgangsreglene, mens de som er født i 1970 og senere får en avkortning av særalderspålaset 5 år etter særaldersgrensen. Avkortningen er litt avhengig av om du jobber i privat eller offentlig sektor.

Alle tilkommer betinget tjenestepensjon

Alle tilkommer betinget tjenestepensjon fordi de ikke er kvalifisert for ny AFP. SPK bekrefter at også de med særaldersgrense og tidligpensjon får betinget tjenestepensjon som utgjør 3 % av inntekt opp til 7.1 G regnet fra 1.1.2020.

Fleksibel alderspensjon fra NAV

Alle kan ta ut fleksibel alderspensjon fra NAV fra fylte 62 år, men husk at dette er en del av pensjonsordningen. Dersom du tar ut denne pensjonen før 67 år, vil du få en betydelig lavere pensjon ved fylte 67 år (ca. 25-30 prosent)

SPK beregner samordningen med SPK-pensjonen som om du ikke hadde tatt ut fleksibel alderspensjon før fylte 67 år. Dette betyr at du beholder NAV-pensjonen etter uttak, men pensjonen fra SPK blir redusert. Tidlig uttak blir altså ikke kompensert.

Samordning av pensjoner etter nye regler

For alle årskull er det den oppsatte pensjonen fra før

2020 som skal samordnes ved fylte 67 år. Opptjening i påslagsmodellen fra 2020 samordnes ikke, denne får du som et livsvarig tillegg levealdersjustert med delingstallet for årskullet. Hvordan dette slår ut er fortsatt noe uklart siden alle i årskull 1963-69 til nå har blitt samordnet med tidligpensjon sett opp mot den beholdningen du ville ha i Nav ved fylte 67 år.

I prognosene fra SPK benyttes opptjening før og etter 2020

Dersom du hadde mer en ett års opptjening før 2020 skal du ha denne delen av pensjonen beregnet etter gammelt regelverk. Pensjonenes størrelse påvirkes av antall år med medlemskap i SPK (tilsvarende), gjennomsnittlig stillingsprosent disse årene, samt hvilken fast årslønn du hadde pr 31.12.2019.

Alderspensjonen før 2020 skal samordnes med folketrygdens beholdning. Dette gjøres ved å redusere andelen SPK skal utbetale, basert på hvor stor opptjening du har i folketrygden ved fylte 67 år.

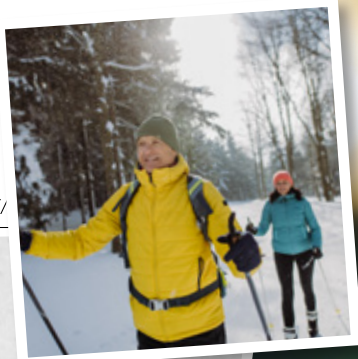
Fra og med 2020 tjener du opp pensjon i en beholdning hos SPK. Det settes av 5.7 prosent av din årlige inntekt opp til 7.1 G og 23.8 prosent av inntekt mellom 7.1 og 12 G.

Du tjener opp betinget tjenestepensjon med 3 prosent beregnet fra

Enkelt forklart vil det si at med kort opptjeningstid før 2020 vil du få mer av gevinsten ved den mer gunstige opptjeningen fra 2020 ifh samordning.

«De med særaldersgrense og tidligpensjon får betinget tjenestepensjon som utgjør 3 prosent av inntekt opp til 7.1 G regnet fra 1.1.2020.»

»

Vi ønsker dere en riktig fin jul og et fredfullt godt nytt år.

«Nedgang i lønn er blitt en utfordring for SPK, etter at man gikk over fra lønnstrinn til årslønn i 2023.»

Nedgang i lønn – en utfordring

Nedgang i lønn vil si at du tidligere, enten ved INTOPs i perioden 2006–12 hadde et lønnstrinn og fikk et misjonstillegg. Praksisen har vært at uavhengig av lønn, misjonstillegg og tid i tjeneste så blir alt over en måned beregnet som om du hadde vært ute i 1 år. For midlertidige beordringer tillagt høyere lønn, måtte du ha denne lønnen i minst 2 år for å falle inn under de samme reglene.

Reglen var og er vanskelig å forstå, men kort forklart for en som ikke fikk godkjent nedgang i lønn er forklaringen som følger.

- Samlet sluttlønn sikringsbestemt (lønn før 1.15.2021 regulert, da dette gir en høyere lønn enn lønnsregulativ pr 30.6.2021: kr 651 180.- (ltr 64 pluss kr 44690 i sikringslønn).
- Samlet lønn før opphør av tillegget 3/10-2011 kr 581 701.- (ltr 54 pr 1.5.2011 + kr. 135 000 og kr. 13 601.-)
- For å sammenlikne inntekten pr 3/10-11 med sluttinntekten 30/6-2021, finner SPK først det nærmeste lønnstrinnet ned fra inntekten på kr 581 701.- i lønnstabell for 1.5.2011. Dette lønnstrinnet er ltr 70 (kr 579 600.-). Dette lønnstrinnet er verdt kr 650 300.- pr 1.5.2021.
- Vekst i lønnstrinn fra 3/10-11 til 30/6-21: $650\,300/579\,600 = 1.1220$ Lønn før nedgang oppregulert med vekst i lønnstrinn blir $581\,701 \times 1.1220 = \text{kr } 652\,669.-$ Oppregulert lønn før nedgang er kr 1 489.- høyere enn sluttlønn.
- For at det skal bli en reell nedgang i lønn må forskjellen være minst 1/48 G, dvs kr 2217.- med datidens G-beløp. I dette eksemplet ble det ingen reell nedgang i lønn.

Nedgang i lønn er blitt en utfordring for SPK, etter at man gikk over fra lønnstrinn til årslønn i 2023. Pensjonsberegningene fra da har vært noe usikre.

Født 1963–1969 – særaldersgrense 60 år

- Årskull 1963–1969 beholder videreført særalderspensjon 60–67 år og kan gå av inntil 3 år før særaldersgrensen. Dette følger direkte av § 26n i Prop. 108 L og er en videreføring av dagens regler.
- Kan, enn så lenge, søke permisjon uten lønn fra fylte 55 år, dersom 85-års regelen oppfylles. Siktemål er å fratre stillingen ved fylte 57 år, uten å gjeninntre.
- All pensjonsopptjening forutsetter 30 års opptjening i 100 prosent stilling. Kortere opptjening eller lavere stillingsprosent vil gi lavere pensjon.
- Går av på bruttoordningen, dvs tidligere ordning etter lov om SPK kapittel 5.
- Før tidligpensjon tilsvarende 66 prosent av pensjonsgrunnlaget, frem til fylte 67 år
- Tidligpensjon, avkortes ved arbeid i offentlig sektor, men ikke ved privat arbeid.
- Disse årskullene har rett til særalderspåslag etter lov om SPK kapittel 5 b.
- Særalderspåslaget på 7.7 prosent av pensjonsgrunnlaget for 1963–1969 kullene. Må ha minst 10 av siste 15 år i særalderstilling. Påslaget reduseres ikke av inntekt, samordnes ikke og blir i prinsippet ikke levealdersjustert.
- Oppsatt bruttopensjon (opptjening før 2020) samordnes med NAV ved 67 år og levealdersjusteres.
- Påslagspensjon (opptjening etter 2020) levealdersjusteres ved hjelp av delingstall.

Iverksettes fra 1.1.2026

Nye pensjonsregler iverksettes 1.januar 2026. I neste utgave ser vi litt mer på de som er født i 1970 og senere og vi håper at forskrifter og etablering av forvaltningspraksis er klar på det tidspunktet. Når vi har fått full oversikt vil pensjonshefte som sier alt om pensjon for militært personell bli gjort tilgjengelig på din side. ■

Vi trykker Nor5Ge

Vi utvikler neste generasjons sikre kommunikasjonsløsninger. Skivedelt 5G gir samfunnskritiske aktører sikker og lukket kommunikasjon, overvåket og driftet 24/7/365. Samtidig skaper mobile dekningsforlengere stabil og trygg mobildekning på steder der det ikke finnes dekning.

Telia – Stolt leverandør til Forsvaret.

→
Les mer om
Telia Tactical Network og
kritisk infrastruktur

Ledelsens tillit til kadetter – et paradoks

Tillit må være gjensidig for å ha reell verdi.

Ved skolene har kadettene vist gang på gang at de kan ta ansvar. Når det skal arrangeres ball, idrettsarrangementer eller større sosiale sammenkomster, er det kadetter som drar lasset. Kadettene fikser alt fra selve planleggingen av økonomi og gjennomførelse, til vaktteneste, oppskvær og erfaringsdeling til neste gang. Ledelsen viser stor tillit til at dette blir løst på en god måte. Vi får ansvar for planlegging, budsjettering, logistikk og gjennomføring. Resultatene viser at vi håndterer dette meget godt, gang etter gang. Denne tilliten til at vi skal få ting til å fungere i praksis, oppleves som en anerkjennelse. Den viser at ledelsen tror på oss, men bare til en viss grad.

Når det derimot handler om saker som direkte angår kadettene hverdag og trivsel, virker tilliten å forsvinne. Ønsker som handler om medbestemmelse, for eksempel å kunne påvirke timeplanen, regler for bruk av fellesarealer, eller muligheten til å bli behandlet på en annen måte enn vernepliktige, møtes ofte med et klart nei. På spørsmål om å endre timeplan for å tilrettelegge for læring som passer klassen, er svaret nei. På spørsmål om å utvide rosignal for å se ett idrettsarrangement fra en annen verdensdel i annen tidssone, er svaret nei. På spørsmål om å få oppbevare en flaske vin inne på leir, fordi man skal gi den i bursdagsgave til en venn, er svaret også nei.

Argumentet er gjerne at det må være orden, struktur og likhet for alle, på tvers av alle skolene i FHS. Resultatet er at de samme kadettene som viser modenhet og ansvar i praktiske oppgaver, ikke får samme tillit i spørsmål som handler om egen dømmekraft.

Dette er et paradoks. På den ene siden blir vi sett på som voksne og pålitelige når det passer systemet, men på den andre siden blir vi behandlet som vernepliktige når vi

ønsker innflytelse over rammer og trivsel. I lengden kan en slik ubalanse svekke engasjementet og følelsen av eierskap. Hvis ledelsen virkelig ønsker å utvikle ansvarlige og selvstendige kommende offiserer, må de også tørre å gi oss ansvar på de områdene som faktisk betyr noe for oss. Ikke bare der det er praktisk for dem. Tillit må være gjensidig for å ha reell verdi.

Medbestemmelse handler om å få mulighet til å påvirke beslutninger som angår egen arbeidssituasjon. Når kadetter får anledning til å komme med innspill, men opplever at beslutningene allerede er tatt, mister prosessen sin troverdighet. Reell medbestemmelse krever at innspill faktisk kan føre til endring, og at ledelsen viser vilje til å justere kursen når argumentene er gode. I en utdanning som skal forme fremtidige ledere, burde dette være et kjerneprinsipp.

KAFO har fremmet gode og konstruktive argumenter for forbedring av personellkategorien «militær student» helt siden utdanningsreformen i 2018. Til tross for dette er situasjonen i dag tilnærmet lik som rett etter reformen, da utfordringene først ble synlige. KAFO er fortsatt dypt engasjert i arbeidet rundt militær student, og håper at prosessen nå vil skyte fart etter hvert som en egen forskrift kommer på plass.

«Hvis ledelsen virkelig ønsker å utvikle ansvarlige og selvstendige kommende offiserer, må de også tørre å gi oss ansvar.»

Martin Nordvang
LEDER AV KADETTENES
FELLESORGANIASJON (KAFO)
kafo@bfo.no

Nyhet på BFO Familie og BFO Partner!

Fra **1. januar 2026** økes erstatningsbeløpet for dekningen Kritisk Sykdom opp til **4G** for deg som medlem og partner. Dette betyr enda bedre økonomisk trygghet hvis du skulle bli alvorlig syk.

Ta kontakt med oss på telefon **21 49 59 95** hvis du har spørsmål om hva endringene betyr for deg.

A smiling man with a beard and blue eyes is sitting in the driver's seat of a car. He is wearing a dark blue shirt and a seatbelt. The background shows the car's interior and a view of the road through the windshield. On the left side of the image, there are several vertical blue bars of varying heights, resembling a bar chart.

Nordea

Medlemstilbud på billån fra Nordea

Som medlem av BFO får du et av
Norges beste billån, med rente fra 5,90 %

Søk lån til bil, MC og caravan på
nordea.no/billån

Priseksempel: Eff. rente 7,61 % kr 150.000 o/5 år.
Etableringsgebyr kr 2.200 kost. 29.726 tot. kr 179.726

Fredrik Fornes, Elise Most og
Sindre Østnor.

KAFO-SIDENE

KAFO på BFO UNG konferansen 2025

Helgen 24.–26. oktober møtte unge forsvarsansatte fra hele land til BFO UNG konferansen på Thon Hotel Snø.

AV **MAGNUS NÆRLAND**, LEDER FOR KAFO SKSK

For KAFO landsstyret startet helgen med et produktivt møte på fredagen. Strategiutvalget ble satt, vi fikk tatt en gjennomgang på mottak av det nye kullet og det ble satt av litt tid til utvalgsarbeid. På ettermiddagen startet konferansen, der vi både fikk deltatt i det faglige programmet, bygd nettverk på tvers av grener og selvsagt også festet litt.

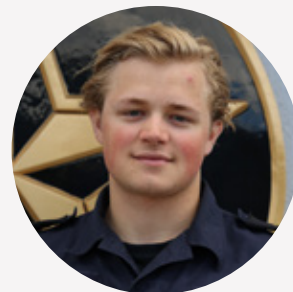
For oss kadetter er dette en givende og nyttig arena. Vi får møte ansatte fra alle deler av Forsvaret. Dette gir et sjeldent helhetsbilde av «bruket» som vi snart skal bli en del av. Konferansen fungerer som en møteplass for relasjonsbygging, erfaringsutveksling og et avbrekk fra studiehverdagen.

PROGRAMMET VAR VARIERT OG ENGASJERENDE.

Elise Mosti (bare 15 år gammel forresten!) fikk en ryggmargsskade og ble lam i en alder av 11 år. Denne helgen holdt hun et ærlig og motiverende foredrag

om fryktløshet, mot og viljen til å utfordre seg selv. Senere fortalte Fredrik Fornes om generasjonsforskjeller i arbeidslivet. Om hvordan de fleste av dagens unge arbeidstakere søker mening, tillit og fleksibilitet fremfor tradisjonell lojalitet. Fokuset på at det handlet om å forstå generasjonsforskjellen, heller enn å synes egen generasjon er «den riktige» var nyttig for oss kadetter som både fremtidige arbeidstakere og potensielle arbeidsgivere. For mange av oss traff dette godt fordi vi allerede ser generasjonsforskjeller i møte med eldre offiserer og instruktører. Ofte går disse forskjellene ut på forskjell innen kommunikasjon og at vår generasjon ikke nøyer seg med jobben de gjør her og nå, men ønsker en plan for vegen tidligere. I tillegg kommer jo vi også en dag til å bli den «eldre» generasjon og måtte forholde oss til de yngre.

Alt i alt var det en solid helg, der vi fikk mulighet til å møtes på tvers av utdanninger, forsvarsgrener og bakgrunn. ■

Magnus Nærland

«For oss kadetter er dette en givende og nyttig arena. Vi får møte ansatte fra alle deler av Forsvaret. Dette gir et sjeldent helhetsbilde av «bruket» som vi snart skal bli en del av.»

Nærkamp i operativ kontekst

Nærkamp skal understøtte
våpenhåndtering, ikke
forsøke å erstatte den.

Andreas Lødøen
NK BATALJON/STABSSJEF I
SANITETSBATALJONEN, TIDLIGERE
FAGANSVARLIG FOR
NÆRKAMP I FORSVARET

Lødøen (30) er en av få mesterinstruktører
i nærkamp. Han har tidligere vært på
landslaget i Mixed Martial Arts (MMA) og
har i tillegg konkurrert i bryting,
thaiboksing og brasiliansk jiu-jitsu.

Kvaliteten på nærkampsutdanning avgjøres av hvor godt treningen er plassert i spekteret fred – krise – fredsbevaring – opprørs-
bekjempelsesoperasjoner (COIN) – fullskala krig, skriver Lødøen. Her ser vi operatører fra Forsvarets spesialstyrker gjennomføre trening på Rena (Foto: Torgeir Haugaard).

I praksis danner nærkamp broen mellom kommunikasjon, pågripelser og bruk av dødelig makt i komplekse miljøer, skriver Lødøen. Her ser vi en gardist under en nærkampløype, hvor det er iscenesatt en gisselsituasjon (Foto: Edvin Wiggen Dahl/Forsvaret).

Jeg har deltatt på fem formelle nærkampkurs og utallige samlinger i løpet av min karriere. Forskjellen mellom gode og middelmådige kurs handler sjelden om antallet teknikker som har blitt gått gjennom, men om kontekst: at deltakeren *forstår* hvorfor vi trener akkurat dette, *i hvilket oppdrag* og med *hvilke rammer*. Nærkamp er ikke selvforsvar og ikke blind voldsutøvelse, det er stridsteknikk innenfor ROE og krigens folkerett (IHL/LOAC). Nettopp derfor må vi trene soldater til å være tenkende og besluttsomme: å bruke kontrollert aggresjon når det kreves – og avstå når det er riktig, slik at tempoet opprettholdes og feil mot ikke-stridende reduseres.

Rules of engagement (ROE) eller engasjementsregler på norsk er direktiver fra en kompetent myndighet som regulerer *når* militær makt kan anvendes, *hvilken type* og *hvilken grad* av makt som kan anvendes i en situasjon. De angir også hvilket nivå som kan autorisere maktbruk. Hensikten er å sikre etterlevelse av folkerett/nasjonal rett samt politiske og operasjonelle begrensninger.¹

SPEKTERET: FRA FREDSTID TIL FULLSKALA KRIG

Kvaliteten på nærkampsutdanning avgjøres av hvor godt treningen er plassert i spekteret fred – krise – fredsbevaring – opprørsbekjempelsesoperasjoner (COIN) – fullskala krig.

I fredsbevaring opererer vi tett på sivile med strengere rammer for maktbruk. I COIN og urban strid kamuflerer fienden seg ofte blant befolkningen. I fullskala krig er trusselen tydeligere, men friksjon og tempo høyere. Uten kontekst blir nærkamp lett en hammer på jakt etter en spiker, med kontekst blir den et presist verktøy som binder stridsteknikk til oppdragstaktikk, ROE og krigens folkerett.

US Army fremhever nettopp dette i sin *Field Manual 3-25.150 (Combatives)*: Soldater må beherske ulike makt-nivåer i miljøer der konflikten kan skifte fra lav til høy intensitet på bare noen timer. I oppdrag som fredsbevaring, livvakt-tjeneste eller under evakuering kan bruken av dødelig våpen være begrenset, da blir nærkamp livsviktig. Enda viktigere er effekten denne ferdigheten har på mot, selvtillit og kontrollert aggresjon, samt evnen til å holde fokus under stress – ferdigheter som bærer over til nesten all militær virksomhet.² I praksis danner nærkamp broen mellom kommunikasjon, pågripelser og bruk av dødelig makt i komplekse miljøer.

FRA MATTA TIL MOUT: OVERSETTELSE AV FERDIGHETER

I urbane operasjoner er avstander korte, regelverket strengt og sivile tett på. Derfor må nærkamptrening presses inn i faktiske situasjoner: våpen blir grepet i en

¹ Kjetil Mujezinović Larsen og Camilla Guldahl Cooper, «Engasjementsregler», *Store norske leksikon*, sist oppdatert 29. juli 2022, <https://snl.no/engasjementsregler> (lest 17. oktober 2025).

² Department of the Army, *FM 3-25.150: Combatives*, (Fort Benning, 2002), 6.

«Treningen må speile virkelige situasjoner, alt fra døråpninger og trapper til fangehåndtering og våpenbytte under press, og evalueres i en AAR.»

dør, en motstander må kontrolleres i et trapperom, et kjøretøy må ryddes for at laget skal videre. Fokus flyttes til å mestre overgangene: beskytte eget våpen, skape rom, ta kontroll – og umiddelbart flytte fokuset tilbake til laget og det overordnede oppdraget. Erfaringer fra Mogadishu, Grozny, Baghdad, Fallujah og Donetsk viser at de helt korte øyeblikkene på armlengdes avstand – i døråpninger, hjørner og trapper – ofte avgjør om laget beholder tempo og initiativ, særlig i skjæringspunktet mellom våpenbruk og fysisk håndtering av personell.³ Derfor må vi trene i og rundt rom, korridorer, trapper og kjøretøy – ikke bare på åpent matteområde (selv om det også åpenbart har sin plass i utdanningen).

Dette betyr altså at scenariene må speile hele spekteret: stillingssystemer, behandling og forflytning av fanger, beskyttelse av eget våpen i trange rom og kjøretøy, samt evakuering/medevac-situasjoner.

Et konkret grep er å integrere forsvar av eget våpen og tilgang til våpen i flere scenarier. Soldaten skal automatisere handlinger som å beskytte eget våpen, bytte til sekundærvåpen under fysisk press, og bruke nærkamp for å skape avstand eller for å få kontroll nok til å løse oppdraget.⁴ Nærkamp skal understøtte våpenhåndtering, ikke forsøke å erstatte den.

ROE, KRIGENS FOLKERETT OG ETISK HANDLEKRAFT – MED HØY PULS

Det finnes en myte om at «etikken kommer i veien for effektiviteten». Realiteten er motsatt: riktig forståelse av ROE innen riktig rettslig ramme gjør soldatene bedre og reduserer risikoen for at taktiske beslutninger får strategiske bivirkninger. Nøkkelen er å trene beslutninger i det regimet som faktisk gjelder: menneskerettighetene og «minimum force» i operasjoner som er definert som «under terskelen for væpnet konflikt (MOOTW)», og krigens folkerett i væpnet konflikt. Dette skillet er operativt avgjørende i høyintensitetsstrid.

I høyintensitetsstrid må vi derfor unngå å blande inn «minimum force»-logikk i beslutningstreningen. Når vi er i væpnet konflikt, skal soldatens beslutninger vurderes etter krigens folkerett: distinksjon, forholdsregler i angrep og proporsjonalitet målt som forholdet mellom forventet utilsiktet skade og konkret militær fordel. Utøvelse av militær maktbruk i en væpnet konflikt skal vurderes etter de samme reglene, ikke etter politirettlige standarder.⁵

For å få dette inn i ryggmargen bør vi bruke scenariobasert trening med tydelige overordnede oppdrag og ROE-soldatkort med konkrete beslutningspunkter bygget inn i øvelsen. Gjerne ROE hentet fra tidligere skarpe oppdrag som Norge har deltatt i – men kanskje enda viktigere: bruke en ROE vi trolig kommer til å bruke i forsvaret av Norge eller av et alliert NATO-land.

Den internasjonale Røde Kors-komiteen og norske forpliktelser understreker at undervisning i krigens folkerett skal være integrert i militær opplæring, ikke bare isolert i en teoriuke.⁶ Det betyr caser, realistiske scenarioer og *After Action Review (AAR)*⁷ der soldaten over på *hva* som er lov, *når* det er lov, og *hvorfor* – innenfor riktig rettslig regime. Når nærkampen rammes inn slik, tar soldater raskere og riktigere valg med høy puls, holder tempoet oppe og reduserer risikoen for negativ strategisk innflytelse fra taktiske feil.

KONKLUSJON

Når nærkamp knyttes til oppdrag, ROE og riktig rettslig regime, blir det et viktig stridsteknisk verktøy som holder tempoet oppe og reduserer strategisk risiko fra taktiske hendelser. Treningen må speile virkelige situasjoner, alt fra døråpninger og trapper til fangehåndtering og våpenbytte under press, og evalueres i en AAR.

Gjør vi dette konsekvent, øker vi soldatenes evne til selvstendige, kloke beslutninger og til å utøve kontrollert aggresjon under stress. ■

³ Asymmetric Warfare Group, *Modern Urban Operations: Lessons Learned from Urban Operations from 1980 to the Present*, (2016). 1-3.

⁴ Department of the Army, *Combatives*, 247.

⁵ Chris De Cock, *Rules of Engagement in Large-Scale Combat Operations: Force Enabler or Much Ado About Nothing?*, *Articles of War* (Lieber Institute West Point), 13. desember 2024.

⁶ International Committee of the Red Cross, *Integrating the Law* (Geneva: ICRC, 2010), 17, 26–31.

⁷ En *After Action Review (AAR)* er en strukturert, fasilitert gjennomgang etter øvelse/operasjon der soldatene sammen besvarer: hva var hensikten, hva skjedde, hvorfor skjedde det, og hva gjør vi annerledes neste gang.

BLA OM
FOR TRENINGSPROGRAM

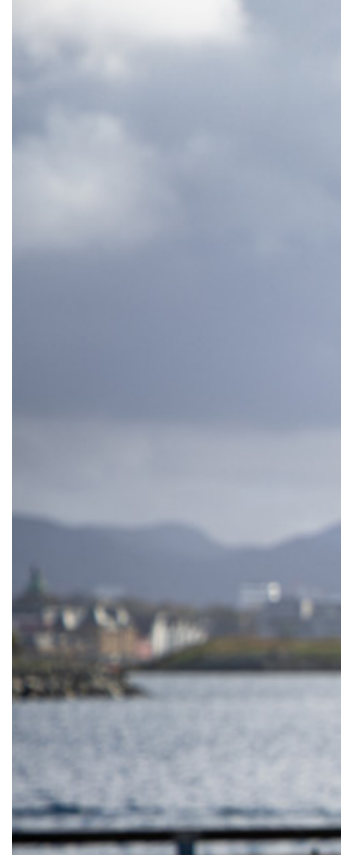

Eksempel på en utdanningsuke med fokus på scenariotrening

Før denne uken gjennomføres er det en forutsetning at soldatene har gjennomført grundig nærkamputdanning fra før. Ansvarlig instruktør må også utarbeide en ORM (operational risk management) for alle øvelsene som gjennomføres.

NB! Torsdagen kan **kun** ledes av sertifiserte nærkampinstruktører som har gjennomgått opplæring i hvordan arrangere hettecaser/scenario-trening.

MANDAG

Teori om maktbruk og praktisk stridsteknikk (enkeltmann og makkerpar)

Fokus for dagen: Repetisjon av stridsteknikk og juridisk opplæring.

Dagen gjennomføres i rammen av enkeltmann og makkerparet. Velg den type strid som er relevant for den type scenarioer du tenker å legge opp til senere i uka.

Dagen bør starte med teorileksjon som tar for seg forskjellen på menneskerettigheten i fredsbevaring til krigens folkerett i væpnet konflikt. Hva betyr det for maktbruk?

Hovedbolken av dagen bør settes av til grunnleggende stridsteknikk, som spiller soldatene så god som mulig før de skal inn i scenariotrening senere i uka. Mandagen bør avsluttes med repetisjon av utvalgte nærkamp teknikker, for eksempel stående bryting.

«Hovedbolken av dagen bør settes av til grunnleggende stridsteknikk, som spiller soldatene så god som mulig før de skal inn i scenariotrening senere i uka.»

TIRSDAG

MOUT/skyttergrav/ lignende (lagsforband)

Fokus for dagen: Stridsteknikk i lagsrammen.

Tirsdagen er i stor grad en videreføring av mandagen, for å fortsette å gi soldatene forutsetninger for å mestre scenariotreningen som kommer. Sørg for å briefe soldatene opp på gjeldende ROE eller del ut soldatkort som de kan sette seg inn i i forkant. Tirsdagen bør avsluttes med repetisjon av utvalgte nærkamp teknikker, for eksempel våpenteknikker (pipestøt, hugg og frigjøring eget våpen).

ONSDAG

Nærkamp

Fokus for dagen: Repetisjon av nærkamp.

Full dag med repetisjon av nærkamp teknikker og mange runder med to-sidig oppgavesparring. Det er viktig at soldatene føler seg trygge på alle teknikker og får god tid til å anvende teknikkene på en motstander som gir progressiv motstand. Intensitetsstyring er en nøkkeloppgave for instruktøren denne dagen. Intensiteten må tilpasses nivået til soldatene.

TORS DAG

Scenariotrening

Fokus for dagen: Simulering av nærkamp situasjoner med tydelig ROE.

Sett av god tid i forkant til å planlegge alle typer scenarioer du ønsker å gjennomføre. Sørg for at overordnet scenario og ROE henger sammen. Utarbeid en gjennomtenkt risikovurdering (bruk ORM-malen). Sørg for at instruktører gjennomfører casene først så man får avdekt hvorvidt scenarioene belyser de momentene som er ønsket, samt at sikkerhetstiltakene er gode nok. Gi både markører og gjennomførende soldater en grundig og tydelig innbrief, som også tar for seg ROE.

Når du planlegger scenario-trening, må du sørge for at følgende blir inkludert:

- **Scenario og ROE:** De henger sammen på en logisk måte og er realistiske.
- **Realistisk motstand:** Motstanderen er aktiv, dynamisk og handler uforutsigbart. Men med en tydelig styrt intensitet ut i fra gjennomførende soldats nivå.
- **Autentiske omgivelser:** Treningen gjennomføres i miljøer som ligner operasjonsområdet.
- **Stressfaktorer:** Tidspress, fysisk utmatelse og usikkerhet kan inkluderes for å gjenskape realistisk stress. Dette også må ses i sammenheng med soldatens nivå.
- **Kontroll og sikkerhet:** Tydelige regler og instruktører som aktivt styrer intensiteten og sikrer læring uten unødvendig risiko.

Riktig forståelse av engasjementsregler (ROE – rules of engagement) innen riktig rettslig ramme gjør soldatene bedre og reduserer risikoen for at taktiske beslutninger får strategiske bivirkninger, skriver Andreas Lødoen. Her ser vi soldater som gjennomfører grunnkurs i vakt- og sikring (Foto: Kasper Aareskjold Winsnes /Forsvaret).

FREDAG

Oppsummering

Fokus for dagen: Oppsummering av uken.

Isolert trening på svakheter avdekket torsdag – hold det konkret og enkelt. Felles After Action Review (AAR) for uka: teknikk, taktikk, juridiske beslutninger, sikkerhet. Sørg for at det settes av nok tid og at det er takhøyde under seansen. Avslutt gjerne med å sende en rapport til hovedinstruktør nærkamp ved Hærens Våpenskole med erfaringer og forslag til utvikling av faget.

«Isolert trening på svakheter avdekket torsdag – hold det konkret og enkelt. Felles AAR for uka: teknikk, taktikk, juridiske beslutninger, sikkerhet.»

PODKAST

Hør intervjuet med Morten Jentoft her!

Den finske borgerkrigen fra 1917–18 var brutal og mange tusen mistet livet i kamper og under fangenskap. Her ser vi falne på rød side etter slaget ved Tampere (Foto: Vapriikki fotoarkiv via Wikimedia Commons).

BFO BEFALER: MORTEN JENTOFT

– Ånden fra Vinterkrigen er sterk i Finland

Finland måtte ta mange valg og inngå kompromisser for å overleve som nasjon, sier Morten Jentoft.

AV ØYVIND FØRLAND OLSEN

En borgerkrig skaper store sår og blir spesielt blodig. Hva er det som gjør at vi når vi mennesker slippes løs mot hverandre, så går vi nesten helt amok. Kunne det skjedd hos oss?

Det sier Morten Jentoft i podkasten BFO Befaler.

Journalisten som i en årrekke har fulgt utviklingen i blant annet Ukraina, Russland og Finland, er aktuell med boken «Finland - vår utsatte nabo». Finland er et av de nyeste medlemslandene i alliansen i april 2023.

Før innlemmelsen i NATO, har likevel Finland en lang og konfliktfylt historie. I boka «Finland - vår utsatte nabo», ser Jentoft nærmere på Finlands kamp for å gjenvinne selvstendigheten gjennom en borgerkrig i 1917 som er omtalt som en av de «blodigste» i Norden. Da døde nesten 37.000 soldater i borgerkrigen der «De hvite» sto mot «De røde», forklarer Jentoft.

– Dette var jo en amatørernes krig, og amatørernes krig blir ofte i de aller mest blodige.

Mange av soldatene hadde veldig dårlig utdanning i å føre en krig og mange gikk jo i døden, sier Jentoft

Han viser til at tusentalls på den tapende røde siden døde i fangenskap, eller ble henrettet.

VINTERKRIGEN OG TAPENE

Senere kjempet finnene mot Sovjetunionen for å bevare friheten under Vinterkrigen. Under krigen fra november 1939 til mars året etter, deltok også

900 nordmenn på finsk side. På finsk side ble nesten 26.000 mennesker drept. Tallene på sovjetisk side var imidlertid betydelig større, og det er anslått at var rundt 126.000 drept.

Kampene for å bevare selvstendigheten under Vinterkrigen, der Finland til slutt måtte gi tapt, har satt sitt preg på landet, forteller Jentoft i podkasten.

– Ånden fra Vinterkrigen er sterk i Finland. Forklaringen for at det er slik, er enkel. Finland blir angrepet og forsvarer seg, og det er en urettferdig krig. Det var aldri vært større solidaritet overfor, også i Norge, Finland enn vinteren 1939, sier Jentoft.

ALLIERT MED TYSKLAND

Et mer problematisk kapittel i finsk krigshistorie er imidlertid da Finland senere alliert ble alliert med Tyskland under 2. verdenskrig, for å gjenvinne tapte landområder, og senere litt mer, sier Jentoft

– Eksemplet Finland er noe som har interessert meg i lang tid. Finland måtte ta veldig mange valg, for eksempel knyttet til når man må inngå et kompromiss for å overleve som nasjon. Krigens traumer er noe som lever veldig sterkt i den finske befolkningen, sier Jentoft.

– Under Fortsettelseskrigen gikk Finland videre inn i områder som ikke var tapte og heller ikke var finske. De går inn i store deler av russisk Karelen (landområder, journ. anm.) selv om Winston Churchill oppfordrer Finland til å trekke seg tilbake siden de allerede var i en stek posisjon, forklarer Jentoft. ■

Morten Jentoft (69) var gjest i podkasten BFO Befaler. Der fortalte han om Finlands lange kamp for å bevare selvstendigheten (Foto: Øyvind Førland Olsen/Offisersbladet).

PELI™

TRANSPORTKASSER

Optimal beskyttelse – designet for de tøffeste forhold!

SE
UTVALGET

SPESIAL-
MODELLER

HIGHLIGHTS

- + Enormt utvalg av vanntette, uknuselige, støtdempende og støvtette kasser
- + Kasseinnredning tilpasset ditt behov, produsert i våre lokaler
- + Skreddersydde transportkasser på spesialmål
- + Spesialmodeller utviklet for Forsvaret
- + Godkjennelser: IP67, STANAG 4280 og DEF-STAN 81-41

webshop.dacon.no

R-BOT UGV: HIGH CAPABILITY. LOW COST.

In today's operations, every step forward can mean risk. R-BOT extends your reach — allowing troops to inspect, move, and neutralize explosive threats from a safe distance. At a fraction of the cost.

- ✓ Suspicious packages inspected safely at distance. Four onboard cameras.
- ✓ Vehicles and doors opened remotely. 360 degree gripper.
- ✓ Rooms and confined spaces entered before officers go in
- ✓ Hazardous objects lifted or moved to safety
- ✓ Low cost and minimal maintenance makes daily training possible

Protect your soldiers and your mission. **Contact LEAF Supply and book an R-BOT demonstration.**

IP EQUIP
GLOBAL TACTICAL EQUIPMENT PROVIDER

REALISTIC TRAINING SAVES LIVES

REPLICA WEAPONS

REPLICA ORDNANCE

**IED TRAINING AIDS,
AND MUCH MORE...**

Phone: +46 (0)31-686350
E-Mail: info@leafsupplyab.se
Web: leafsupplyab.se
EXCLUSIVE DISTRIBUTOR

INERT
PRODUCTS, LLC
INERT EXPLOSIVE TRAINING PRODUCTS

Morten Lauveng er fotojournalist. Nå har han fått støtte fra Fritt Ord for å følge kadetter i Forsvaret (Foto: privat).

Offisersbladet har fulgt kadettene Alma Løvaas (bildet) og Pelle Justnæs under utdanningen. Nå er fotojournalist Morten Lauveng tildelt støtte fra Fritt Ord for prosjektet (Foto: Morten Lauveng).

Faksimile Offisersbladet nr. 3 2025

Får støtte til kadettprosjekt

Fotojournalist Morten Lauveng har fått støtte fra Fritt Ord for å følge kadetter i Forsvaret.

AV ØYVIND FØRLAND OLSEN

I siste utgave av Offisersbladet kan du lese historien om Alma Løvaas og Pelle Justnæs. Der fulgte vi de unge kadettene under Forsvarets opptak og seleksjon, og starten på utdanningen for å bli offiser i Forsvaret.

Nå har fotojournalist Morten Lauveng fått støtte fra Fritt Ord til å følge kadettene som tar en bachelorutdanning i Forsvaret.

– Jeg gjorde mitt beste for å skrive en god søknad, men hadde ingen forventninger, bare et håp. Så jeg satte kaffen i halsen da jeg fikk brevet.

– Så vidt jeg vet, har ikke dette blitt gjort før. Alma og Pelle imponerte meg veldig – de er utrolig fine ungdommer med gode refleksjoner. I en

PS!

Visste du at Offisersbladet er en del av Fagpressen, og forpliktet til å følge redaktør- og Vær Varsom-plakaten? Det skal blant annet hegne om en fri og uavhengig presse, som verner om ytrings- og pressefriheten.

tid med mye uro står det enormt høyt av dem, og av alle de andre som også har startet på denne reisen, forteller Lauveng.

INNTIL 75.000 KRONER

Det er gjennom stiftelsen Fritt Ord, som arbeider for å fremme ytringsfrihet, offentlig debatt, kunst og kultur, Lauveng er tildelt inntil 75.000 kroner. Midlene fra Fritt Ord skal gjøre det lettere å omsette ideer som stiftelsen har tro på, ut i live.

Ifølge Lauveng er han forberedt på og gleder seg til å følge kadettene tett de nærmeste årene.

– Jeg ønsker å få med motgang, mestring, utfordringer og utvikling. Helt frem til dagen de går ut av skolen som Norges nye offiserer. Jeg vil være med så tett som mulig, både i gjørma og på toppene. Jeg vil også få frem hverdagslivet, og en viktig del som alle jeg møter i Forsvaret trekker frem: kameratskapet som oppstår. ■

Å vise evne til rask militær støtte til NATOs østflanke er fortsatt avgjørende for alle de Baltiske landene, **skriver Beathe-Kristin Andestad og Bjørn Vikås.**

En krevende tid for Baltikum

Fredag 5. september 2025 markerte NATO 10-års jubileet for etableringen av NATO Force Integration Unit Latvia (NFIU Latvia). Etableringen for 10 år siden skjedde på bakgrunn av Russlands annektering i 2014 av Krim-halvøya og separatistenes herjinger i øst i Ukraina. NFIUer ble da etablert i Estland, Latvia, Litauen og Polen. Hovedoppgaven for NFIU Latvia er å støtte forberedelsene til utplassering av NATO-styrker i Latvia, spesielt Very High Readiness Joint Task Force (VJT) og andre NATO Response Force (NRF)-elementer. Å vise evne til rask militær støtte til NATOs østflanke er fortsatt avgjørende for alle de baltiske landene, og er i disse dager viktigere enn noensinne.

4. januar 2016 møtte major Beathe-Kristin Andestad (Hæren) og Major Bjørn Vikås (Luft) til tjeneste i NFIU Latvia, som stabsoffiserer, hhv J1 personell og J3-3 Air Ops. Begge erfarne offiserer med flere turer ut i internasjonal tjeneste. Vi skulle bidra til etablering og drift av denne nye avdelingen.

I etableringsfasen kom det stadig inn nye utenlandske NATO offiser/NCOer, og personell fra Latvia. NFIU LVA skulle bestå av rundt 20 fra vertslandet (Latvia) og 21 internasjonale.

Alle prosedyrer og retningslinjer ble utarbeidet i samarbeid med overordnet myndighet, Multinational Corps Northeast (MNC North East) og Host Nation. NFIU måtte finne sin plass i NATO organisasjonen og hos Latvias myndigheter.

DET BLE MYE «NYBROTTSARBEID» I HØYT TEMPO.

Mange store øvelser sto for døren, og vi måtte gjøre klart til mottak av øvingsstyrker fra mange land. Nasjonale begrensninger førte til at innkomne og utgående avdelinger måtte separeres for å få plass i landet. Vår første store utfordring ble avslutning av en storøvelse juni 2016 på 2500 mann på en torsdag – for så å ta imot Enhanced Forward Presence Battle-group allerede på lørdagen etter. Dette klarte vi.

Vi var også ute i distriktene for å promotere NATOs tilste-

deværelse i landet. Dette var utfordrende spesielt i øst-Latvia der det er sterk russisk dominans. Team fra NFIU ble satt sammen for slike oppdrag og vi norske ble ønsket med på de fleste av dem. Vi skulle være brobyggere. Vi var ute for episoder hvor vi ble trakassert på vei til vårt daglige tjenestested om vi gikk i uniform.

Trusselen fra Russland var høy, og det var fokus på det som skjedde internt i landet. Nesten 27 prosent av landets befolkning er av russisk herkomst og har begrenset statsborgerskap. I noen byer, som Daugavpils og Rezekne, er russere og belarusere i flertall. I tillegg til disse var det registrert 30 000 med russisk statsborgerskap i landet. Det er flest rus-

sere i Latvia og det var naturlig at russisk påvirkning ble fulgt nøye av nasjonale myndigheter. Dette preget også vårt NATO-opppdrag.

I TIDEN FRA 2016 TIL 2018 RAPPORTER-

TE vi direkte til forsvarssjefen, og ga øyeblikksbilder på aktivitetene i landet. Til tider savnet vi respons hjemmefra og fikk inntrykk at vi var glemt, og at våre rapporter ikke «ble lest». Uansett, så preget vi våre norske verdier i NFIU.

I 2017 besøkte Jens Stoltenberg, NATOs generalsekretær Adazi-øvingsområde i Latvia og vi møtte han til en uformell samtale.

Jubileumsdagen 5. september 2025 startet ved hovedbygget for NFIU med flott oppstilling, parade, musikk og taler fra representant fra Forsvarsdepartement og fra Oberst Dzintars Roga, Commander NFIU. Vi ble begge overrasket da det ble det kunngjort at vi begge ble tildelt en NATO-medalje for vår innsats.

Det ble et hjertelig gjensyn med gamle kollegaer, Vi var pionerene og sammen gjorde vi NFIUs oppdrag mulig, på svært kort tid.

Talene ga et tilbakeblikk på 10 år i en krevende tid for Baltikum, og på hvor viktig det er å holde fokus på trusselen fra øst. NFIU og NATOs styrkers tilstedeværelse i regionen er avgjørende for en fortsatt trygg fremtid.

«Vi var også ute i distriktene for å promotere NATOs tilstedeværelse i landet. Dette var utfordrende spesielt i øst-Latvia der det er sterk russisk dominans.»

Fra v. Major (P) Bjørn Vikås, Oberst Eriks Naglis NFIU 1.commander, Oberst Janis Gailis NFIU 2.commander og Major (P) Beathe-Kristin Andestad. Fotograf: Bjørn Vikås

Møte i Adazi i 2017. Fra v. Major Bjørn Vikås, NATOs generalsekretær Jens Stoltenberg og Major Beathe-Kristin Andestad. Fotograf: NATO

På kvelden var det høytidelig jubileumsmiddag ved National Defence College. Nåværende Commander oberst Dzintars Roga innledet jubileumsmiddagen med å rose alle som fra starten av har bidratt til å bygge NFIU Latvia.

ETTER Å HA BODD NOEN ÅR I RIGA ble vi kjent med mange latviere. Det var veldig interessant å høre deres perspektiv på utviklingen, hva de hadde opplevd og hvordan de ser på fremtiden. De er bekymret for fremtiden. Så sent som i 1991 ble Latvia en selvstendig stat, men ikke helt uten kamp. De fleste av våre kollegaer, som enten var barn/ungdom i 1991, visste godt hva det vil si å være styrt av Sovjet,

og hvilke utfordringer de hadde da. Våre latviske kollegaer og venner delte villig sine erfaringer og oppfatninger med oss.

Før dette jubileet kontaktet vi forskjellige instanser i Forsvaret for å undersøke om noen kunne bidra med økonomisk støtte til vår deltakelse. Dessverre var det bare negative svar fra Forsvaret. Personell i PE-stillinger får ingen anerkjennelse eller oppmerksomhet fra Forsvaret.

Det eneste positive svar fikk vi fra NVIO som sa ja til å dekke deler av reise og opphold. Så tusen takk til NVIO for bidraget. Selv om vi er pensjonister, viste vi en verdig deltakelse og representerer stolt det norske flagget. ■

OFFISERSQUIZEN

Perfekt for samhold og moro, enten på vakt, i kasernen eller hjemme.
Offisersbladet og Quizgutta presenterer stolt et nytt fast punkt i bladet.

LETT

Quiz-rekrutt

- 1: I hvilket tiår ble Wikipedia lansert?
- 2: Hva heter selskapet som eier Meny og Spar?
- 3: Hvilke øvelser inngår i triatlon?
- 4: Hva er Norges minste fylke i areal?
- 5: I hvilket land ligger Machu Picchu?

MIDDELS

Quiz-major

- 1: Hvem hadde rollen som Monica Geller i Friends?
- 2: Hvilket kjent produkt ble lansert av det amerikanske selskapet 3M i 1980?
- 3: Hvilket lag i den engelske eliteserien i fotball har en hane i logoen sin?
- 4: Hvilket tidligere fylke er merket rødt?
- 5: Brian May er best kjent som gitaristen i hvilket band?

VANSKELIG

Quiz-general

- 1: Hvor fort kan du lovlig kjøre på en moped i Norge?
- 2: Hvem stjeler Tors hammer i norrøn mytologi?
- 3: ... Og hva heter hammeren?
- 4: Hva er det kjemiske symbolet for tinn?
- 5: Hvilken bilprodusent står bak modellen EV3?

Ansvarlige Quizmastere:

Alexander Kruse Berg
og Magnus Rebbestad

KONTAKT:

hei@quizgutta.no
www.quizgutta.no

*Bli med på
utfordringen!*

Følg Quizgutta på:

- facebook.com/quizgutta
- x.com/quizgutta
- instagram.com/quizgutta
- Quizgutta

Jakt og fiske

- 1: Hvilke to rypearter finnes i Norge?
- 2: Hvor gammel må du minimum være for å kunne ta jegerprøven?
- 3: Har man lov tll å jakte med pistol i Norge?
- 4: Hannen heter tiur, men hva heter hunnen?
- 5: Du har to markkroker i fiskeveska. Den ene har størrelse 12, og den andre har størrelse 4. Hvilken er størst?

Jul

- 1: Hva er det svenskene kaller julenissen?
- 2: Hvilke gaver ga de vise menn til Jesus i følge juleevangeliet?
- 3: Hva kalles pepperkaker på engelsk?
- 4: Hva heter skomakeren i Skomakergata?
- 5: Hvilket kornslag er som regel et julenek laget av?

Bildequiz: Hvilket land?

1

2

3

4

5

Fasit

Fasit Quiz-rekritt:
1: 2000-tallet (2001)
2: Norgesgrupper
3: Svømming, sykling
4: Oslo
5: Peru

Fasit Quiz-major:
1: Courtney Cox
2: Post-it-lapper
3: Tottenham
4: Sogn- og Fjordane
5: Queen

Fasit Quiz-general:
1: 45 km/t
2: Trym
3: Mjølner
4: Sn
5: KIA

Fasit Bildequiz:
1: Afghanistan
2: Colombia
3: Nord-Makedonia
4: Uruguay
5: Senegal

Fasit - Jakt og fiske:
1: Fjelltype og litype
2: fra kalenderåret man
3: Gull, røkelse og
4: Røy
5: Den med størrelse
Andersen
3: Gingerbread
4: Jens Petrus
5: Havre
større jo lavere nummer
de har)

Fasit - Jul

Voksesmerter på vei

Aldri før har Forsvaret stilt høyere krav til lederskapet.

AV **AMANDA BERGH SCHJELDERUP**,
MAJOR I CYBERFORSVARETS CIS-REGIMENT

Vi husker alle hvordan voksesmerter kjentes da vi var barn. Den rare blandingen av spenning og smerte som kom når kroppen strakk seg, ofte om natten, og gjorde det umulig å finne en behagelig stilling å sove i. Foreldrene våre sa at det var et godt tegn, at det betydde at vi vokste. De hadde rett. Ubehaget var en del av vår utvikling.

Forsvaret står i sine egne voksesmerter nå. Etter mange år med innstramming og nedbemanning skal vi endelig vokse igjen. Strukturen skal styrkes, kapasiteten økes, og flere mennesker skal inn i systemet. Det er en nødvendig og positiv endring, men den merkes i hele organisasjonen. Vekst er alltid krevende, for den river litt i alt som er kjent. Den utfordrer gamle rutiner og etablerte kulturer, og tvinger oss til å tenke nytt samtidig som vi skal levere hver dag.

GENERALISTER OG SPESIALISTER

Voksesmerter i organisasjoner oppstår når ambisjonen vokser raskere enn tilpasningsevnen. Når systemene endrer seg fortere enn menneskene som skal fylle dem. Da må lederskapet strekke seg like mye som strukturen. Vi må være tett på, forklare hvorfor ting skjer, og skape trygghet i det som føles uforutsigbart.

Aldri før har det blitt stilt større krav til lederne i Forsvaret enn nå. Omgivelsene er uforutsigbare, trusselbildet endrer seg raskt, og teknologien utvikles i et tempo som ingen helt klarer å holde tritt med. Multidomeneoperasjoner har blitt hverdagen, der land, luft, sjø og cyber virker sammen i samtidige prosesser som krever både spesialisert kunnskap og overordnet forståelse. Ledere må med dette være spesialister i eget fag, men samtidig generalister som ser helheten og konsekvensene av egne valg i en større sammenheng.

«Ledere må fatte beslutninger raskt, ofte med ufullstendig informasjon, og likevel klare å formidle trygghet til laget.»

Samtidigheten gjør oppdragene mer komplekse, og endringene skjer mens vi fortsatt står i dem. Ledere må fatte beslutninger raskt, ofte med ufullstendig informasjon, og likevel klare å formidle trygghet til laget. De må håndtere mennesker, struktur, politikk og teknologi på én gang, uten å miste seg selv underveis. Det krever faglig styrke, mental robusthet og evnen til å finne ro i det urolige.

MÅ GI MENING

Lederskap i perioder med vekst krever stor grad av tålmodighet. Den som leder må forstå at det tar tid før nye mennesker finner rytmen, og at motivasjon stort sett ikke bygges gjennom mål og tall, men gjennom mening. I overgangen mellom det gamle og det nye ligger det alltid spenninger. Noen opplever muligheter, andre savner forutsigbarhet. Gode ledere ser begge deler. De sørger for at ingen faller mellom stolene mens alt endrer seg.

Jeg har møtt mange ledere med meg som står midt i dette. De har fått flere oppgaver, flere mennesker og flere forventninger på kort tid. De forsøker å skape balanse mellom fremdrift og bærekraft, mellom krav og kapasitet. Det er et krevende landskap, og mange kjenner nok på presset. Samtidig er det også i slike perioder lederskapet virkelig får betydning. Den som klarer å stå støtt midt i strekket, gir laget trygghet til å gjøre det samme.

Vekst er positivt, men den må følges av bevissthet. Nye stillinger og strukturer kan etableres forholdsvis raskt, men kulturen må også vokse i samme tempo for at alt skal virke. Kultur kommer ikke av seg selv. Den utvikles i hverdagens samtaler, i måten vi løser oppdrag på og i hvordan vi møter hverandre. I en organisasjon som vokser raskt, må vi verne om verdiene som binder oss sammen. Kultur gir økt kampkraft.

OMSORG I MILITÆRT LEDERSKAP

Voksesmerter viser seg ofte i små friksjoner. I irritasjon over nye rutiner, i misforståelser mellom

Vi må vokse med forstand, slik at folk orker å stå i endringene over tid, skriver Amanda Bergh Schjelderup. Her ser vi en oppstilling på Porsangmoen leir i forbindelse med etableringen av Finnmarksbrigaden (Foto: Helene Sofie Thorkildsen/Forsvaret).

avdelinger, i slitne mennesker som gjør sitt beste, men som savner oversikt. Det er lett å overse disse signalene når tempoet er høyt. Ledere må tørre å stoppe opp og se dem. En god leder vet at vekst krever mer enn gjennomføring. Det krever også omtanke.

Omsorg er en del av militært lederskap, selv om ordet sjelden brukes i operative sammenhenger. Den lederen som ser mennesker og skaper rom for å snakke ærlig om hva som er krevende, bygger en form for robusthet som varer lenger enn ethvert planverk. Den som bærer andre, bærer også seg selv lenger. I det ligger det en enkel, men dyp sannhet.

Det finnes et stort engasjement i Forsvaret nå. Mange ønsker å bidra, mange vil være med på å bygge noe større. Samtidig er det en lederoppgave å sørge for at dette engasjementet brukes riktig. Vi må vokse med forstand, slik at folk orker å stå i endringene over

tid. Det er et lederansvar å sørge for at lagene og avdelingene ikke slites ut i iveren etter å levere raskt.

EN DEL AV UTVIKLINGEN

Voksesmerter er en del av enhver utvikling. De betyr at noe strekker seg, at noe beveger seg i riktig retning. De er et tegn på liv. Smerten i vekstperioden kan være ubehagelig, men den går over når kroppen finner sin nye balanse. Slik vil det også være med organisasjonen vår.

Forsvaret er på vei inn i noe nytt. Det er spennende og krevende på samme tid. Vi må tåle voksesmertene, ikke frykte dem. De er beviset på at vi er i bevegelse, at vi utvikler oss. Hvis vi vokser klokt og lar kulturen følge med, vil vi stå sterkere.

Og til slutt er det bare én medisin som kan lindre voksesmertene. Godt lederskap. ■

Sikkerhetssenteret Rørvik

DEKKSOFFISER / MASKINOFFISER

**UTGÅTT SERTIFIKAT ELLER BEHOV FOR Å FORNYING?
(D1-D5/M1-M4)**

Hos oss kan du gjennomføre alle kursene du trenger i løpet av 14-dager med e-læring. Med Norges råeste simulator er re-treningen blitt en lek.

Ta kontakt:
post@ssras.no
74 39 22 22

SSR - Trening som sikrer liv og verdier
Les mer om oss på ssras.no

